

భారత సేవా సంఘము వారి కౌశ్రి
సభి నందించుటకు క్రవారము
యంత్ర మొకసభ చేసిరి. సర్, సారాణి చంద్రరాయ్ గా
సర్దేవాచార్యులు సభనలంకరించిరి. భారతీయల విముక్తి
విదేశములందు కృషి సమీపమున కౌశ్రిగారి సభి నందించు
సభ సన్మానము లొసగబడెను.

ఫ్రెంచి చంద్రనగరము

స్వాతంత్ర్యసమరము

ప్రతివ్యక్తి ప్రతిదేశము స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడుచున్న యీ కాలమున అధికారమును ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి యుండుటలు బంధించు నీ కాలమున, పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రాముఖ్యముగాంచిన దేశములలో నొకటి, ప్రజాస్వాతంత్ర్యము స్వాతంత్ర్యమును స్వాతంత్ర్యము సాధ్యమైత్యము గలదని తలంచుచున్న దేశము, వైరులను గూర్చుటలో నశత్రుమానముగ దైర్యము జూపి రణరంగమున నిహతులై తమయోధులతో నుండవలయునని కోరుచున్న ముగ ప్రపంచముట విచిత్రముగ కన్పింపకమాదు. ధర్మము కొరకై స్వాతంత్ర్యముకొరకై 14-వ లూయిరాజును మేరి అంటియానెను తలల నే దేశములు క్రొంచితో, స్వాతంత్ర్య సమరముల దిశరజాతులకు నుమా రొక వందయేబది సంవత్సరముల కాలము ఏదేశముల సాయపడుచుండినో, ఆదేశముల మూర్ఖభూమియును ప్రాంతునుగూర్చి, యాశోభుండు స్వాతంత్ర్యమును మొట్ట మొదటిటి ప్రాంతునుగూర్చియు వ్రాయుచుంటిమి. ఇతరదేశములకు స్వాతంత్ర్యము నిప్పించినదేశము తన యేలుబడిలో నుండు ప్రదేశములోనే యూరోపియనులకును, అచ్చటనే పుట్టినవారికి నీయోజక స్వాతంత్ర్యమునందు భేదముల గల్గించుట మిక్కిలిదుర్బద్ధపుకర మనకతప్పదు.

సార్వజనికనియోజకాధికారము కర్వోత్కృష్టమైనది. అక్షా-మల, కర్మ కుటుంబ, విద్య, ధన, మున్నగు వివక్షతలకు గురైనవారినికే నియోజకాధికార ముండుట. స్వదేశమునందును దేశాంతరములందలి కనరాజ్యములందును సార్వజనిక నియోజకాధికారమొనగింట్లు ప్రాంతుదేశముగర్వించుచుండును. అందు కర్వమున్నను ప్రజలు ప్రాంతీయ, దూస్థానమునం దనభవించెడి యధికారము కల్గితిమేనని యెంచుకొనును. స్వార్థము చేరుట కొక దౌర్భాగ్యతే నెన్నుకొనుటయుదుమౌతము ప్రెంచి హిందూస్థానపు పౌరులకేయధికారముగలదు. మిగిలినవారియందెల్ల ఈ సమత్వము కట్టికల్ల.

భారతదేశమునందు చచ్చుచున్న నుండు చిన్నభాగములుగాక ప్రెంచివారికి ముఖ్యముగ నుండునది పురుచ్చేరి, కారికలు, చంద్రనగరము, మాహి, ఏనా- ఈ అయిదుభాగములు కలసి నెనెలు కొక ప్రతినిధిని దౌర్భాగ్యత చేరుట కొక ప్రతినిధిని ఎన్నుకొనవచ్చును. ఇది గాకను, మీర స్థానిక మునిసిపల్ సంఘములకును, పురుచ్చేరిలోని సాధారణ సంఘములకును ప్రతినిధుల నెన్నుకొని పంపవచ్చును.

ప్రెంచి హిందూస్థానమునందలివాస్తవ్యుల కెల్లరకును కమాన ఎన్నికాధికారము గలదని ఇతరులు తలంచుచుదురు. కాని బ్రిటిషుహి. దూస్థానపు ప్రజలకుం నధికారములముం దిది యెందుకును పనికిరావు. ప్రెంచి హిందూస్థానమునందు నియోజకజట్టికలు రెండుండెను. యూరోపియనులకును యూరోపియను సంతతివాంకిరి నుండునది మొదటి జట్టిక. ఆగలు ఆగ్రదేశములందు పుట్టినవారికై (కేటిపులు) కరియొక జట్టిక యుండును. ఏజట్టికయందు కనీసము 20 మంది నియోజకులు లేవన, ఆజట్టికకు నిలువయుండదు. ఇదియు ఒక విధమైన సా.భి.క.పాతికృత్యము. ప్రతి ప్రెంచిజట్టికనుండును, నేటివైందరకును కలసిన ఏమాత్రము ప్రాతిధ్యముండునో, యూరోపియనులు, యూరోపియను వ.శి.యులకువారి కిదవది మందికే ఆపాటి ప్రాతినిధ్యముండును. ప్రెంచిహిందూస్థానమునందు సమత్వము ఎట్లున్నదో, దీనిని బట్టియే గ్రహింపవచ్చును. వేలకొలది మంది నేటిపుల కొకపాటిస్వాతంత్ర్యము గలదో ఒక్క యిరుగది యూరోపియనులకే అంతాలదు. చదునయలే ఇందలి యాచిక్ర్యము వారయదురుగాక.

పార్లమెంటులోని పార్లమెంటులు ప్రెంచి హిందూస్థానమునొక నూతన రాజ్యాంగ విధానము నేర్పించిన ఎరిమిది సంవత్సరములకు-ఆనగా 1907 వ సంవత్సరమునుండియే చంద్రనగరములోని భారతీయులు సమానస్వత్వములకై యూరోపియ గావించుమొదలిడిరి. వేలకొలదిమంది నేటిపులకును, కొలదిమంది యూరోపియనులకును నిచ్చిన మాయాస్వత్వముగాక సమాన స్వత్వముల నొసగవలెనని వారు కోరిరి. ప్రెంచి భారతీయులూ యూరుగురిని, యూరోపియను లొక యూరుగురిని చంద్రనగర మునిసిపల్ సంఘమున కెన్నుకొనిరి. ప్రభుత్వ నియోజకసభ్యులు లేరు. భారతీయులు ఒక యభ్యుక్తుని నెన్నుకొనిరి. యూరోపియను ఒక యభ్యుక్తుని నెన్నుకొనిరి. ఇందరను మూర్ఖముగ నుండిరి. రాజీ తుడిసినదిగాదు. మునిసిపల్ సంఘము పనిని ప్రభుత్వ జెందెను. పురుచ్చేరి గవర్నరు తన అధికారమును వినియోగించి అమనిసిపల్ కాన్సిలును రద్దీవరిచి తనయిష్టము వచ్చిన వారిని కొందరిని కొత్తగా నియోజించెను. కాని యూ. కొత్త కాన్సిలు నియమిత కాలము ఆరు మాసములు కాగానే, ఎన్నికలు జరుగవలసినవైయు. వెనుకటి నాటికము మరల రెండు మారులు, మూడు మారులు జరిగెను.

మంచితరుణము! ఆంధ్ర పత్రిక త్వరపడుడు!!

ఉగాది సంచికలు

(1911 మొదలు 1921 వరకు)

1-కి అ. 0-6-0 చొప్పున కొలది ప్రతులు మాత్రము

మా యేజంట్లవద్ద దొరుకును

తిరుగా అచ్చుపడనేరవు పోష్టు ఖర్చులు వేరు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.

ఇట్లు చంద్ర ఆధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడినపుడు సీనియరుగ నుండువారిచే యభ్యుక్తు డగునని చట్టము గలదు. కాని కోర్టు ఈ విషయము తీర్మానించవలసియుండె, అట్లేమియు చేయలేదు. నియోజకజట్టిక ఒకటిగనున్న యీ గడవిడ తప్పదని భారతీయులు మరిత తీరముగ నాందోళనజేసిరి. ప్రాంతులో నయిత మాం దో శ న చే య వ రె న ని ని శ్చ యిం చు కొ ని రి. యూరోపియనుల కప్పుడు భయము గలిగెను. చివరకు 1912 లో అందరకు కలసి అభ్యుక్తులందరికీ యొక భారతీయుని నెన్నుకొనిరి. యద్యములకున ఎన్నికల పోరు తీవ్రత తగ్గెను. కాని యద్యము ముగియగానే వెనుకటి యల్పావధి మరల ప్రదర్శన మయ్యెను. కనుకనే అభ్యుక్తుడుగ నుండడకలే నని యూరోపియనులు మార్భ్యము వహించియున్నారు. యద్యము ఆగిన తరువాత, మునిసిపల్ కాన్సిలునందు రెండుమారులు ప్రతిష్టంభన కలిగెను. మరల ఎన్నికలసమయము ఏతేచినది.

ఈ ధర్మసమగ్రతరీతులు, దీనిని బ్రిటిషు హిందు స్థానములోని అసహాయాద్యమువంటి యా దోశనయని క్యవ హరించుచు ప్రెంచి యధికారులకు దుశ్చిన్లు నేను మొలలిడిరి. కాని వాస్తవముగ చంద్రనగరవాస్తవ్యుల కే యసహాయాద్య మువంటి కేలాటి సబుధమును లేదు. ప్రస్తుతముండెడి సార్వజనిక నియోజకాధికారము బాగుగ లేదనియు, వానికి సంబంధించిన చట్టములను సవరించి ప్రెంచి భారతీయులకు నిజమగు స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలెననియు, ప్రాంతుదేశమునకు తెలుపుటకే ఈధర్మసమర ముద్దేశింపబడినది-ప్రాండర్డులేరు.

రావుసాహెబు మధుర ప్రసాదు శాసనసభ ఉపాధ్యక్షులు

నాగపూరు, నవంబరు 24:- నాగపూరు కశ్యపిద్యా లయతీర్థానము వాసి మరియొక లేది చర్చించవలసినదను సవరణ ప్రధాన రంగీకరించనందున దీక్షితులుగాదు తమ ఉపాధ్యక్షులవది వికి రాజీనామా సవరించుకొని యుండిరి వారిస్థానమున రావు సాహెబు మధుర ప్రసాదు గారు నియోజింపబడిరి.

గొప్ప మోసము. ఆంధ్రులనెన్ను

కలకత్తా, నవంబరు 24:- రాష్ట్రీయ నాలనస్వాయాధికారిచే ఎ. డబ్లియు ఆండరుజ్ గారి కేసు విచారించబడెను. వీరు రోయజు ఏధిలో 10వనంబరు గృహమున కొంతకాలముండి, అందు ముందుకాపుర ముండిన హెచ్. రోగారి నామమును స్వీకరించి, వారి కంతకముచేసి 1200 రూపాయల రెండుమని యార్జుల పీసీకొనిపోస్తామీను వంచించిరను కేసు వీరివై మోప బడినది. వ్యాయాధికారి గారు నేరస్థుల కారునెలల కరి. కిత్ విధించిరి.

పర్షియాపాగారు బొంబాయి వారిస్వాగతము

బొంబాయి, నవంబరు 25:- నిన్నటిరోజున పర్షియాపా గారు మా. అగాఖాన్ తల్లిగారి యింటుండిరు వారగించిరి. తరు బొంబాయి పారిసీతులు, జొరాస్త్రియనులు స్వాగతపత్రములు పాగానికి సవరించిరి. పాగారు తనవారక బయలు చేపుచు ముసల్మానుల జొరాస్త్రియనుల నొకేభావమున జూచెనని ప్రసంగించిరి.

కాశీ విశ్వవిద్యాలయము

29 తారీకున స్నాతక మహోత్సవము

కాశీ, నవంబరు 24:- కాశీ విశ్వవిద్యాలయ స్నాతక మహోత్సవము నవంబరు 29 వ తారీఖున జరిగెను. ముగిసినపుడు వార్షికకోర్టు సమావేశమును, ఆ మరునాడు అఖిలభారత క్రైస్తవ పరీక్షా సమావేశమును జరుగును. విశ్వవిద్యాలయ యుపాధ్యక్షులే గ్రామసాధిపత్యము వహించుదు. అభ్యుక్తుడుగాని సహాయాభ్యుక్తుడుగాని పన్నుకట్టు తోచదు. వార్యక్రమపట్టిక జూడగా పంజాబుదేశమున శ్రీరంగారాముగారు "ఉపాధ్యక్షులు లేమ కాలము విశ్వవిద్యాలయపక్షముననే విని యోగించవలయునని యుపాపాదించు రని యున్నది. ఇభ్యుక్తు వ్యతిరేకముకై కొంతభాగము మూలధనము నుండి విని యోగింపబడుచున్నందున ఉపాధ్యాయుల వేలములు కొంతవరకు క్లిగింపవలయునని మరియొక తీర్మానము కనబడుచున్నది. వ్యతిరేకతల సంఘము నేర్పలుచుకై యొక తీర్మాన ముపాదించ బడినది. శ్రీలక్ష్మ ప్రత్యేకముగా నుచిత విద్యావిభాన మేర్పజుచు నరకు, విశ్వవిద్యాలయమువాడు శ్రీలక్ష్మ మూలకాఖ నొక దానిని నిర్మింపవలయునను తీర్మానము, ఈశ్వర కరణుగా రుప పాదించురు. ఋణముగోసి నూతనభవముల నిర్మింపరావని మరియొక తీర్మాన మును వారే యుపాపాదించెదరు.

రెండవ అఖిలభారతరైల్వే యుద్యోగుల మహాసభ

వైసభ బొంబాయిలో పరేలు ఆను భాగమున సీ. ఎం. ష్ ఆండ్రూస్ గారి యభ్యుక్తుతను జరిగెను. అభ్యుక్తులు తమ యుప శాస్రములలో బాతి మతవర్గవివక్షణ లేకుండ పనిని బట్టి నెకో పిమి, ఆంధ్రో మోందర భారతీయోద్యోగులకు సమానముగ జీతముల నొసగవలెననియు, ఉత్తర హిందు స్థానమున కైర్తలో భారతీయులను నియమింప గూడద నుట వారి యెడనవిశ్వాసము వెల్లువయ్యుటయే యగుటచేత పట్టి విభేదము ఖండనార్హ మనియు, నెద్ద యుద్యోగులములకు నెద్ద జీతములనిచ్చి విదేశీయులను రప్పించి నియమించుటకు భారతీయులనే తయారుజేసి నియమించి రైల్వేపరిపాలన క్యయమును క్లిగింపవలె ననియు, ఈ నూతన పూస్రమునుండి పనిచేయు చున్న వారికి గాక భావికాలము వారికి మాత్రమే వర్తియ ననియు, కిరత రగతి ప్రయాణికుల సౌకర్యములవిషయమన వాదాసీస్యము కపించుట ఖండనార్హ మనియు కొద్ది జీతగాండ్రు జీతము జరుగునట్లుగ వైన జీతము లొసగవలె ననియు, సమ్మెలో జేరినవారు గ్రాట్యుయిటీ (ఉపకారభృతి) వదలుకొన నవసరము లేదని నిర్ణయము గావించబడుట రైల్వేపని వాండ్ర సంఘమునకు విజయనూపక మనియు, ఇంతటితో నూ రకుండదగదనియు, తమ యూనియను రైల్వే యజమాను లంగీకరించుటలు జేయవలెనని సయోచకపద్ధతి నకులంబింపక స్వకై వైనను క్యతుం కృషి వై న ను ఆ ధార ప డి ప ని చే యదగుననియు, జీతములో నుండి స. ఘముయొక్క చందాధ నమును మింహాయిపడదన ననియు, రైల్వే యుద్యోగుల సంఘ మైకమస్యముతో తగిన కమిటీవ్యాధా పరిశేయతలెననియు, బా తివతవర్గవివక్షణ లేకుండ అధిక విషయము ప్రధానముగ గ్రహించినయన వేతనమును భావికాలమున వైనను నొసగ తీరదనియు నుడివిరి.

కె. దొరసామయ్యగారు, వాడివకీలు,

గవర్నరు పర్యటనము

బొబ్బిలి, పల్నాటిమిడి

బొబ్బిలిలో గవర్నరు దంపతులు, బొబ్బిలిరాజుగారును 26 వ తేదీన ఆచటి పాతకాలను, చారిత్రక ప్రామాణ్యము గల తావులను సందర్శించి, ఆచటనున్న అనుభవకీ పెల్లిరి, మహారాజా ప్రామాణ్యమును పరిశీలించిరి. పిదప పాతకాలను పరిశీలించిరి. ఆచటనున్న రాజభవనమును పరిశీలించిరి. ఆచటనున్న రాజభవనమును పరిశీలించిరి. ఆచటనున్న రాజభవనమును పరిశీలించిరి.

అచ్చులనుండి రాజమహాలకున, రాజసౌధమునకును వచ్చి మున్న ప్రవేశమును సందర్శించి బోయిరి. ఆచటనున్న 1904 ను 11 వ మహారాజా శక్తి. వి. యన్. రంగారావుగారిచే నిర్మింపబడిన.

పిదప గవర్నరు దంపతులు రాజసౌధమున కేగిరి. బొబ్బిలి రాజుగారు ఆచట విందు చేసిరి.

10 గంటలైనపిదప గవర్నరు దంపతులు నౌపాదామినగా స్వేదము బండిలో పల్నాటిమిడికి వెళ్లిరి.

పల్నాటిమిడి

గవర్నరు దంపతులు 26 వ తేదీ ఉదయం 11 గంటలకు పల్నాటిమిడిలో కిరి. స్వేదమునకు పల్నాటిమిడి రాజుగారును, గవర్నరు దంపతులు గల వారిని పిలిచిరి. ఆచటనున్న రాజభవనమును పరిశీలించిరి. ఆచటనున్న రాజభవనమును పరిశీలించిరి. ఆచటనున్న రాజభవనమును పరిశీలించిరి.

గవర్నరు గారు రాసనదును హాటకరించుచు రాజుగారు చేసిరి ప్రభావమును మిగలు కొనియోడి, రాజుగారు చేసిన వైద్య విద్యార్థకులను ప్రశంసించిరి. తాము స్వయముగ వచ్చి సనదు నియ్యట కవకాళము గల్గినందులకు సంతోషమును వెల్లెచు గవర్నరుగారు మహారాజుగారికి ఆయుర్వేదవిద్యాన్ని రాజభక్తి కృతిని గోరిరి.

రాజుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పురాతనపు ఒరిస్సా గజపతివంశమును గురించి రాజప్రతినిధి తమకు రాజవిరుదము నొసంగినందులకు సంతోషమును వెల్లెచిరి. ఈవిరుదము 30 ఏండ్లక్రిందనే రాజనిశిదయియి, రాజవిరుదమును వెల్లెండుగారి కాయుర నిచ్చినను ఇప్పుడు వెల్లెండుగారు ప్రభువుగారికాలములో నది వంశపారంభ్యమును నిచ్చినందులకు సంతయు కృతజ్ఞతను గవర్నరుగారికి వెల్లెచిరి. తుదకు గవర్నరు దంపతు లిరువురు ఎంతకార్యభార మున్నను, ఆచటికి వచ్చినందులకు మదనము లిచ్చిరి.

మున్మునిసివలు స్వాగతములు

పి. యన్. సీతారామస్వామిగారు పల్నాటిమిడి మున్మునిసివలు కాన్సిలు శత్రువునను సి. హెచ్. పూర్ణయ్య పంతులుగారు శ్రీ కావళం మున్మునిసిపాలిటీ పత్రమును, స్వాగత ప్రకటనలు స్వీకరించిరి. ఈ స్వాగతములకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గవర్నరుగారు శ్రీ కావళంమునకు రాజేందరులకు విచారమును వెల్లెచి, మున్మునిసిపాలిటీ రాజభక్తి మిగుల ప్రశంసించి, అవి చాల వ్యవస్థాపకములను మెచ్చుకొనిరి

మున్మునిసిపాలిటీ స్వాగతప్రకటనల నందికొని పిదప గవర్నరు దంపతులు రాజుగారు, రాజకళాశాలను జూచుటకు వెళ్లిరి.

నర్ విలియం మారిస్

డిసెంబరు 23వ తారీఖున అధికారము స్వీకరించుచు, నవంబరు 24-నర్ విలియం మారిస్ గారు డిసెంబరు 23వ తారీఖున లక్ష్మీనరేంద్రులు, ఆగోజీ శర్మ హార్టు బట్టరు గారు అధికారమువారి కప్పగించి జనవరి 2వ తారీఖున కలకత్తా గుండా రంగునునకు బయలుదేరుదురు.

తుపాను

అంగలూరు

ఈనెల 22 వ తేదీకి పూర్వము తెలుగుదేశమునుండి మామూలుగావీచు తూర్పుగాలి పోయి వచ్చిచున్నావీచు సారం భించెను. ఈగాలికే ఫలాన్యుమునకు వచ్చిన వరమైన నెలవైన పడ నారంభించెను. ఇట్లుండ 22 వ తేదీ బుధవారము పగలు 12 గంటలకు ప్రచండరూపముతో పశ్చిమోత్తరదిశనుండి యీ కాన్యుములకు మారి వివరీతమైన తుపానుగాలి వీచ నారంభించెను. చెట్లువిరిగి నేలగుండుమండెను. పూరియిండ్లు కొట్టుకొని పోవ నారంభించెను. జనలు తల్లిడిల్లి తమగృహములను పోవ గ్రామములలోని కెడ్డవెంతుటిండ్లకు ప్రాణనందరూపము దాగు కొనిరి. ఆరాత్రినిరావారు తెరి. వీచజనుల ఆగచాట్లు వర్షవా తీరకు.

జాతీయపరిశ్రమలయ లోనిపాకలు పూర్తిగా వడిపోయినవి. నవ్వు మహారాజు. నుమారు 10 దినములకు యథాప్రకారము నేతవని సాగునట్లు తోచుచున్నది.

వర్షవైపు పూర్తిగా నేలగుండుమండెను. వర్షవైపు మిగిలినవి. య 1-కి 10,15 బస్తాలవైనను మున్ను హింలాంగము 5-కి బస్తాలవైచునని గట్టాము విడుచుచున్నారు. ఆ రాత్రి బందరు- బెజవాడవరకు రైల్వే నిలిచిపోయినవి. వార్తలు పోవుటలేదు. వెనుకటిక పె్నక న లిడె రాత్రిపూటరాక వగలే సుభవముకుచే కొంతనేల చేబురినెజులు జాగ్రత్తవడిరి. అట్లు కానియెడల అమితప్రాణాధనముల పాలయ్యెడివారు. పిన్న వయస్కులు యిట్టివీరీతమును వినికని యెరుగరు. ఈతుపానుచే ప్రాణనష్టము ఒకమనిషికి కలిగినది. -పురవాసి.

*** **

బందరు

కడదిన బుధవారము అనగా 22-11-22 తారీఖున బందరుకు భయంకరమైన తుపానుగాలి కలిగినది. కాని వైద్యకులకు ఉపై పైన కిప్పిపోయినది. మంజువారమునాడే బరామిటరు నందలి పాదరసము అకస్మికముగా పడిపోవుటచే గొప్పతుపాను గాలివచ్చునని తెలిసినది. అనాటిరాత్రి గాలి మిక్కిలి వేగముగ వీచుచు ఆచటందు వచ్చులు ఎవరెరిపిలేక వేగముగ బోవుచుండెను. మరునాటి యాదయమున గాలికి తోడు జల్లు ప్రారంభమై ముమారు 12,2-30 మధ్య తుపానుగాలి మిక్కిలమై విరివివడి పట్టణమంతయు గజగజ వడకించెను. 1 గంట మొదలు 2-30 గంటలవరకు తెరామటరునందలి పాదరసము 29250 దగ్గర నుండి అటుపిమ్మట క్రమక్రమముగ హెచ్చి మరునాటి యాదయమున 30250 దగ్గరనుండెను. 1864 సంవత్సరపు ఉపై నగాలికంటె ఎక్కువతీగ్రమైనగాలి యని ప్రజలనుకొనిరి. అసమయముననే కలకత్తాకు ఉపై వచ్చుటచేత అచ్చట రిగార్డు చేయబడిన బరామిటరునందలి పాదరసము యెత్తు (29.8)ను బట్టి యిప్పుటి గాలి ఎక్కువైనదని యెంచుకొనవచ్చును. 1 గంట మొదలు రాత్రి 12 గంటలవరకు వర్షము తోడిపాతముగ బడి మెరుపు ఉరుము గనబడెను అందుచే ఉపై తప్పెనని ప్రజలనుకొనినను పట్టణమందలి బలమగునిడ్లలోనికి చాలమంది గద్దుకొనిరి. జననవ్వు మేమియునులేదు. శత్రువులు మాత్రము అచ్చటచ్చట స్వల్పముగ చెట్లుపడుటలనను పందిల్లు పడుటలనను నశించినవి. చింతలు,తాళ్లు, వేపలు మొలగుల కృత్తులును కుంకుడుచేల్లతోవెలి: పబడిభూమివైచిపోయినవి. గిలకులదాడిగారాడి బ్బులకుమాత్రమునుకాదు సీరువచ్చినది. అచ్చటిజనలు ప్రభుత్వము బందరునందు నాళమువారియింటియందు గలరు. డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు వెంటనే వీరలకు సుచితుముగ పోరబోవలలోని తాళ్లుకొట్టించి తాళ్లు ఆటలు గంచిపెట్టరలెనని క్రిందితాళేదారులకు తాళిలు పంపెనని తెలిసినది. మరియు రిలేపుకుమిటి వీర్చి పనిచేయుచున్నది. 1,2-30 గంటలవరకు సముద్రము పాటూమందుటచేతను గాలి భూమివైచుడి వీచుటచేతను ఉపై తప్పిపోయినదని ప్రజలు సంతోషించుచున్నారు. - నిడుమోము సీతారామయ్య.

*** **

రావోలు తాలూకా మోరి

ఈప్రాంతమున గొప్పతుపాను వీచినది. 21వతేదీ10గంటలనుండి 22తేదీరాత్రి 10గంటలవరకు తుపాను వీచుచునే యుండెను. ఇండ్లు కృత్తులును కూలిపోయినవి. అంతరవేదిగమిది జాలలయిండ్లు పూర్తిగావడిపోయినవట. సముద్రము పొంగి కొంతదూరము ప్రవాహము వచ్చినది. కాని గాలి తగ్గుటచే తరటుకు తగ్గినది. నవ్వును నేలకొలిచి రూపాయి లుండును: - నిడుమోము.

చెన్న పురి బజారుధరలు

నవంబరు 27-వ తేదీ సోమవారము

Table with market prices for various goods like rice, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in different units.

కూనూరులో కాంగ్రెసుసంఘము

ఇ. వి. రామస్వామినాయకరుగా రువన్యసించుట కూనూరులో కాంగ్రెసుసంఘ మేర్పరపబడెను. ఈనెల 26 వ తేదీన బాండిపేటలో బహిరంగసభ జరపుట కేర్పరపబడెను. ఈసోడు కాంగ్రెసు సుఘాభ్యుత్థుడు ఇ. వి. రామస్వామినాయకరు, కార్యదర్శి కె. ఏం. తంగవెనకూరుపల్లి గారావధలో నువన్యసించెదరు. ఈ పునస్సాసము నిన్న జరిగి యుండను.

చారీచారా కేసు

డిసెంబరు 4 వ తేదీన తిర్పు చెప్పబడును. చారీచారా కేసులో డిసెంబరు 4 వ తేదీన తిర్పుచెప్పబడును. ముద్దాయిలలో నొకడు చెఱపాలలో క్రిందటి వారమున చనిపోయెను. మరియుదరు రోగపీడితులై యున్నారు.

రావల్పిండిగలభూకేసు

11 మంది వలంటీరులకు శిక్ష ఈకేసులో 10 మంది కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు వలంటీరులకు తిల యొక సంవత్సరమును ఒకనికి 6 నెలలును కఠినశిక్ష వేయబడెను. ముగ్గురిని వదలి వేసిరి.

దేశీయ వార్తలు

భారతఖిలాఫతు స్థాయిసంఘసభ

శాసనోల్లంఘనసంఘమువారి నివేదికమునుగూర్చిన తీర్మానములు
దేశబంధుదాసుగారి యువన్యాసము-ఖిలాఫతు కార్యసంఘమువారి తీర్మానములు

భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ

శాసనసభలకు వెళ్లవలెనను తీర్మానము
బ్రిటను పుచ్చుకొనకుండుటకు కారణము
బర్మానాయకుడు ఉత్తమగారుపంపిన తంతివార్త

అకాలీల విజయము

చైరసాలలో దెబ్బలుకొట్టుటచే నొక అకాలీ చనిపోవుట
ఒక మహాంతు గురుద్వారమును ప్రబంధక సామువారికి వశపరుచుట- ఉదాసీనుండలివారి బెదరింపు

గయలో ఖిలాఫతు మహాసభ

సభాస్థలమునుగూర్చి మేజిస్ట్రేటు కలిగించిన ఆధ్వంతరము
సమాధానము కుదురుట

భారతఖిలాఫతుసంఘసభ

కలకత్తాలో 25 వ తేదీని ప్రారంభమగుట

మెర్వాసిగారు

ప్రాశస్త్యము పేర్కొని (ఆటిఫురు) గారి ఆధ్యక్షత క్రింద కలకత్తాలో ఖిలాఫతుసభ 25 వ తేదీని ప్రారంభమైనది. పద ఖిల్ఫత్ దైన నుల్తాను (జయకలయిస్తం) హిందూదేశమునకు గొనవచ్చినచో అతనిని శక్తిరచిందగిన శత్రు భారతీయులకు తెలియజేయుచున్నది. విజయలగురువులు శత్రుగణములకు రాజ్యమునుబడయుటయే మన పరమాధ్యక్షులు. దౌర్జన్యనిరసితగున సహాయోద్యమమే మనసాధనము. ఈరెంటియును శైలిహారము కలిగించుచున్నది. ఉపసాధనములలో మార్పులందవచ్చును. అని ఆధ్యక్షుడు నడివెను.

శాసనోల్లంఘనసంఘమువారి నివేదికము

ఖిలాఫతు శాసనోల్లంఘన సంఘమువారి నివేదికమును గూర్చి సభలో చర్చయిరిగినది. ప్రభుత్వవిద్యాశాలలను బహిష్కరించవలెననుచు ఆంగ్లీకరింపబడెను. శాసనసభల బహిష్కారమును గూర్చి గయలో భారత ఖిలాఫతు మహాసభవారే పరిష్కరింపవలెనని తీర్మానింపబడెను.

కాంగ్రెసుసంఘమున మహమ్మదీయసభ్యులు

మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసు విషయములందరికీమగ్గు శ్రద్ధ బూనవలసి యున్నది. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సంఘములందు మహమ్మదీయ ప్రతినిధుల సంఖ్య చాల తక్కువగా నున్నది గాన కాంగ్రెసుసంఘమువారికి టుటిర్చవలెనని తీర్మాన ముమోదింపబడెను.

ఖిలాఫతు అంగారానిధి

ఇకమీదట ఖిలాఫతునిధిని ఖిలాఫతు అంగారానిధి అని పిలువవలెను. అనికి కేర మొత్తములో 100 కి 60 వంతున అంగారా నిమిత్తమును 100 కి 40 వంతున ఖిలాఫతు నిమిత్తమును వ్యయపరచవలె ననుతీర్మాన ముమోదింపబడెను. తక్కిన తీర్మానములను కార్యసంఘమువారు గయలో స్థాయిసంఘము నకు పంపవలెనని నిర్ణయింపబడెను.

దేశబంధు దాసుగారు.

26 వ తేదీని దేశబంధు దాసుగారు ఖిలాఫతు సభలో నుభవ్యునిరిగిరి. వాటితో ఖిలాఫతుసభ ముగిసిరి. నేను మరల న్యాయవాదిగ పనిచేయ గోరితినయియు అందుకు ప్రారంభము గా శాసనసభలకు వెళ్ల వలచితినియు కొందరు నిరావహించినవేరి. అది వట్టి అబద్ధము. ఇట్టి క్షమాపణమును ప్రారంభించుట చాల శోచనీయము. ఆ సహాయోద్యమము పరిశ్రమల సాధన మైనచో పదిత్ర మార్గముల నే దాని గడుపవలెను. నేను మంత్రివదని నివేక్షించితిని మరలించిరి. అసహాయదారులు శాసనసభలకు వెళ్లినచో శైలి యద్యోగము లను పరిపాలనదేదని తొలగితే నేను తెలిపియున్నాను; గాననిది యుర్రెట్టికలదు. ఈనందలు దేశీయులకు వాస్తవ గౌరవమును పోగొట్టుటకే చేయబడుచున్నవారే నేనానిదలను తెల్పిచేయును. వాటినిమే ఆదలకు నిదగ్గుము. శివుడుగో ఆలస్యముగ నోనిజము వెల్లడి గాకపోదు. శాసనసభల

సమస్య యొక్కటిమాత్రమే మన కిప్పుడు ముఖ్యమైయుండలేదు దేశీయులందరు కేవలము ఖిల్ఫతునిమిత్తమే వీక్షనంతును చూపవలె నా, లేక మార్పును కోరవలెనా? ఏ ఉద్యమమైన నభ్యర్థింపకొందలెననిన మార్పునరము. ఖిల్ఫతు కట్టుటవలనను నూలుకడకుట కలను మరేమయును చేయ నక్కరలేకుండనే స్వరాజ్యము చేపూరునని మిరందరను నిజముగా నమ్ముచున్నారా? ఖిల్ఫతు మన స్వాతంత్ర్యమునకు చిన్నచని మహాత్ముడు నడివెను. వా కానవ్యక్తము సంపూర్ణముగా నున్నది గాన నేను ఖిల్ఫతును గూర్చి సంపూర్ణశ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నాను; గాని కేవలము ఖిల్ఫతువలననే స్వరాజ్యము రాదు గాన మన మితరప్రయత్నముల నన్నిటిని మునివేసి ఖిల్ఫతుండే దీక్షింపవలెను మూఢుని క్యాసముగా పరిణమించును. మనము ఖిల్ఫతు బట్టలను నేసినను నూలు వడికినను దొరతనమువారు తెగ్గచేయరు. వారికేమి నష్టము? రెండేండ్లనుండి ఖిల్ఫతును గూర్చి చాలకృత్రిమ పనిచేయగా కలిగిన ఫలకేమి? 100 కి ఒకడు కుద్రఖిల్ఫతు కట్టునట్లు చేయ గలిగితిమి. ఈరీతిగా దేశీయులందరును ఖిల్ఫతు కట్టునట్లు చేయుటకు 80-40 ఏండ్లగును. అప్పటికిగాని స్వరాజ్యమురాదు. అంత కాలమువరకు స్వరాజ్యమును బడయకుండుటకు వీలులేదు. దేశ నేరయం దానక్షిలవారిని నే నెరుగుదును. వారిప్రభుత్వ గానిరుత్సాహులయియున్నార. వారికి మరల నత్సాహమునకు అంగ జేయవలెను. శాసనోల్లంఘనము చేయుటకు దేశీయు లర్హులు గారనిరు దుకాణములవద్ద ఎవరును కొనరాదని బోధింప వీలులేదనిరి ఇక దేశీయులు దేశనికర్తుల గుదురు? శాసనోల్లంఘనము చేయబూనినచో నేను ముందులచెదను; గాని దేశీయు లందులకు సంసిద్ధులుకాలేరు. అసహాయోద్యమము శ్రేష్టముగా సఫలమైన దని నేనొప్పుకొందును గాని మార్పునరము ఒక్కకద్దరునే పట్టుకొని ప్రావల్యాదిన పరిహాసపాత్రల మగుచును. ఇకప్రజలలో నుత్సాహమెటుల కలుగును? శాసనసభలకు వెళ్లవలెను. అధ్యక్షులుగా నిలువవలెను. గ్రామములకు పోవలెను. ఉద్యమముకొరకును నిర్మాణవిధానముకొరకును ఎన్నికలకొరకునుగూడ పనిచేయవలెను. శాసనసభలకు మనము ఎన్నుకొనబడజాలక పోయినను వాకు చింతలేదు. ఈ నిరుత్సాహము తొలగవలెను. ప్రజలలో నధ్యోత్సాహము జనింపవలెను. ఉత్సాహము లేనిచాలి మనజాలదని దాసుగారు నడిపిరి.

ఖిలాఫతు కార్యసంఘసభ

25 వ తేదీని కలకత్తాలో కార్యసంఘసభ జరిగినది. విశ్వాపాదేశమున జరుగు సంధి సభకు వాకిం ఆట్టులు ఖానుగారు వెళ్లజాలరుగాన నీ విషయమును స్థాయిసంఘమువారు మరల వాలించింపవలెను. ఢిల్లీలో స్థాయిసంఘము వారు తీర్మానించినప్రకారము కమలుపాసుగారికి ఉద్దేశము ఆంగారాసంఘమునకు విమానమును జరిరతులు ఆరముకు 5 గురు ప్రతినిధులను పంపుటకు భనము కావలెను దేశీయులు భననయము చేయవలెను. శాసనోల్లంఘనసంఘమువారు నూచించిన ప్రకారము దుకాణముల వద్ద నెవరును కొనకుండ బోధింపవలెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కోర్టులను బ్రిటిషువారిసరుకులను బహిష్కరింపవలెను. బాతయోద్యోగశాల నేర్పరుపవలెను. దౌర్జన్య రాహిత్యమును వదలగూడదు. కృత్రిమశాసనోల్లంఘనము నొనరింపవలెను. కార్యకసంఘముల నేర్పరుపవలెను. బొంబాయిరాష్ట్రమున పునర్విర్యాణ మొనరింపవలె ననుతీర్మానము లామోదింపబడెను.

భారతకాంగ్రెసు

స్థాయిసంఘసభ

శాసనసభల ప్రవేశము

చర్యవసానము తేలకపోవుటకు కారణము

కలకత్తాలోనే తీర్మానమువై ఓట్లు పుచ్చుకొనినచో తీర్మానము వీగిపోవుట నిశ్చయము. తీర్మానము నెగ్గవని చెడుట తుముల వారును గూడ నంగీకరించిరి. అట్లు తీర్మానము వీగిపోయినచో ఆధ్యక్షుడు గురు దేశబంధు దాసుగారును కార్యదర్శి యగు పండిత మోతీలాలు నైహాలాగారునుగూడ రాజీనామాలు నీయవలసినవచ్చును దేశీయ మహాసభ త్వరలో జరుగనున్నది. ఆసభలో నీ తీర్మాన మెటులకు చచ్చుట రాక తప్పదు; గాన నిపుడు ఓట్లు పుచ్చుకొనగూడదని ప్రముఖులు నిశ్చయించిరి గాన నే టివిషయమును దేశీయ మహాసభలోనే పరిష్కరింపవలె ననుతీర్మానమును పండిత వదన మోహన మాలవ్యాగా రుపపాదించిరి. వి.జే. పటేలు గారునువదించిరి. తీర్మాన ముమోదింపబడెను. (స్వరాజ్య)

అకాలీల విజయము

ఢిల్లీ సిక్కులసభ

ఢిల్లీలో గురు తేగుబహదరు సామెలు వార్షిక కారాధన మహాసభ 25వ తేదీని కాంగిరులో జరిగినది. “సిక్కు లందరును కూడ దేవమన్నును యాజీకల పంజాబు వారతనమువారు గురు ద్వారముల చట్టమును పంజాబుశాసనసభలో నుపపాదించగా సభవారా శాసనము వామోదించిరి గాన బానితో ఖాల్సాపంతు సంఘమున కెట్టిసంబంధమునలేదు. అచట్టము నవలు జరుపుటలో సిక్కు లెవ్వరునుగూడ ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయ గూడదు. శతసాలలలోనున్న అకాలీల నందరిని ఎట్టివరకులను నిర్ణయింపకుండ నిడదలచేసినగాని ఏచట్టమునుగూడ ప్రబంధక సంఘమువారామోదించగూడదు. ఇదివరకు ప్రబంధక సంఘము వారవలంబించిన శత్రుత్వ సభవారామోదించుచున్నార.

సంఘమువారు కోరినపుడు ఎట్టిచట్టములైన సంసిద్ధమగుదురుని వాగ్దానము చేయుచున్నార. మరళముకొరకు పంజాబులకేగిన సిక్కుయోధుల నందరిని యీసభవారు శ్రవణించుచున్నార. సిక్కు ఖయిదీల కుటుంబములకు సహాయము చేయుటకు ప్రబంధక సంఘమువారేర్పరచినవిధికి భనసహాయము చేసి దరను” తీర్మానమును నూరజతునింతుగా రుపపాదించగా సభవారేకగ్రీవముగా వామోదించిరి. 2000 మంది సభకురచిరి. చాలమంది ప్రముఖు లువ్యవించిరి.

ఉదాసీ మహామండలి

ఉదాసీ మహామండలివారు మేలాకోట్ల సంస్థానమున కేగి అచట సభచేసిరి. వారికి గురుద్వారముల విషయమును చర్చించుచున్నార ప్రతివోటను అకాలీలు స్వేచ్ఛానుసారము చేయుచుండ దొరతనమువారు సమ్యక్తులయిచున్నార. అకాలీలు అన్నిగురుద్వారములను కళపరుచు కొందురు. అంతటితోనైన వారు తృప్తికొందరు పంజాబు నంతయు గూడ వశపరుచుకొన గోరుదురు. అప్పుడు దొరతనమువారు పశ్చాత్తాపము నందరలసి కచ్చునని ఉదాసీ మహామండలివారు ప్రకటించిరి.

నయమకోట గురుద్వారము

మహాంతు సంఘమువారి సభ్యులును కోరుట గురుదానూరుజిల్లాలో నున్న నయమకోట గురుద్వారము మహాంతు 25 వ తేదీని గురుద్వారాసంఘమువారికి విజృంభింపవలెను. అతడు స్వయముగా స్వర్ణదేవాలయమునకు కచ్చి విజృంభింపవలెనని నేను గురుద్వారమును సంఘమువారికి వశపరచితిని వా జీవనమునకు వా రేమియ్యవలచిననుగూడ నంగీకరించెద నని నడివెను తెలియుచున్నది.

అకాలీసత్రికా సంపాదకుడు

ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష

లాహోరులో అకాలీ షరీకా సంపాదకుడు గ్యానీ హీరానింతుగారివశే శిక్ష ననుభవించుచున్నాడు. మరల రాజప్రవాసునకు ఆరు నెలలు కఠి శిక్ష చేయబడెను. ముఖటి శిక్ష కాలము పూర్తిమైన తేదీ మొదలు శ్రాత్రశిక్ష కాలము ప్రారంభమగును.

దెబ్బలవలన నొక అకాలీ చనిపోవుట

పోలీసువారే శ్రమశాసనమునకు తీసికొనిపోవుట
అటకు జయిలులో దెబ్బలు కొట్టుటవలన 15 వ తేదీని ఒక అకాలీ చనిపోయెను. ఆతనమునై విదేశీబట్ట కప్పిరి ముదుసాయుధు అగు కొందరు పోలీసులును వెనుక 5-6 గురు యితరులు నుండిరి ఈరీతిగా శ్రమశాసనమునకు తీసికొనిపోయిరి.

గయలో ఖిలాఫతు మహాసభ

స్థలమును గూర్చిన అభ్యంతరము

సమాధానము కుదురుట

గయలో వాటయవచ్చునట్లు సమావేశమైన స్థలమున సభాకాలము నిర్ణయించుటకు ముగిసి పలు సంఘము వారను మతి నిచ్చిరి. పని ప్రారంభమైన పిమ్మట జిల్లా మేజిస్ట్రేటు అభ్యంతరము చెప్పెను. నీటి పరీక్షకు భంగము కలుగునట్లుగా కాలను కట్టగూడదనెను. పరిశుభ్రతకు భంగము కలుగదని ముగిసిపలు సభాభ్యంతరము స్థానిక వైద్యశాలలో దొంగులును తెలివినను గూడ మేజిస్ట్రేటు విసలేను. కాటక్ట్ మిషనరీ ఎటుల చెప్పిన కలుల బయటరె ననెను. తాత్కాలికముగా నిర్మాణమును నిలువరెనని ముగిసి పలు సంఘాభ్యంతరము మోటి తున్నదు మాన్పెను గాక ప్రాసెసు. మాన్సే గార్లు మేజిస్ట్రేటును నవంబరు 21-న తేదీని మాడగా నరకు ఆమాటనే మరల చెప్పెను. పిమ్మట 22-న తేదీని గొప్పసభ జరిగింది. అసభకు వేలకొలది పాఠకురవ్వెరి.

అసభలో నీవార్తకు మాన్సే గార్లు చెప్పిరి. ప్రాణములు పోయినను సరే సభ నడచునే 2 రువరలె నని కాలిదాను. డిప్యూ గార్లు నడిచిరి. ఖిలాఫతు నగరమునకును వాటయ వచ్చునట్లు మధ్య వెదుళ్లదడి కట్టినవో పొరుగుద్దము నకు భంగము కలుగదు. ఆ కారణము కట్టి కల్పనమని వైద్యశాఖలో పనిచేసిన కెప్టెను ఆయంజను సహాయ కర్మగారు నడిచిరి. ఎటులైనను సభాకాల నడచునే నిలువరెననను తీర్మానమును సభ్యులే గ్రహముగా నామోదించిరి. నడిప్రక్కను వాటయ వచ్చు ప్రక్కను దళ సరిగా ఎలుక యొన దూర నీలులేకుండ దడులు కట్టించెదనని మాన్సే గార్లు నడిచిరి.

ముగిసిపలు సంఘసభ

28 వ తేదీని సంఘసభ జరిగింది. వేలకొలది ప్రజలును హెచ్చునుది శ్రీయునుగూడ వెల్లిరి. సమాధానము కుదుర్చుటకు తీరనిసామాయముచో రాజా బాబూలారీ పండితసందేశియోర, తుంగుడు మాన్సే గార్లు ముక్తాద్రి ప్రసాదు గార్లు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును పభాకాలకడకు వెల్లిరి గాన సభను కొంచెము నిలువరెనని జిల్లాలోడు అభ్యంతరము ముగిసి పలు సంఘసభ్యులు నకు కష్టప్రసాదు గారు నడిచిరి. సమాధానము కుదిరింది దానిని వాయయన్నారు. కేపు సభలో వెల్లివరని అటనుండి వచ్చి ముక్తాద్రి ప్రసాదు గారు నడిచిరి. వాటికి సభ నిలువరెనెను.

మహారాజాగారు మేజిస్ట్రేటుతో మాటలాడగా యిం కొంతముని చెప్పెదను. 3000 రూపాయల చెప్పెదను ఇపు డేవట కట్టబడికాలమున మరల నడచు మేమే కట్టించి యిచ్చెదమని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. ఆనంతరి మహారాజాగారు ఖిలాఫతు సంఘము వారికి తెలుపగా వారికి కలిగింపలేదు. దీక్షిరమునకు 100 అడు గల దూరమునకు కాను నీటి అడట కట్టటకు ఖిలాఫతు వారి నొప్పించెదను ఇపుడు లేదోపొందని చెప్పి వీలులేదని మరల మహారాజాగారు తెలుపగా మేజిస్ట్రేటు అంగీకరించెను. పిమ్మట ఖిలాఫతు వారు అంగీకరించిరి.

ఇదియంతయును 28 వ తేదీ ఉదయమున జరిగింది. ఆ సామవధ్యాన్నామ వారందరును స్థలమునదకు వెల్లిరి. నడి ఒడ్డుననుండి 100 అడుగులు లోపలికి పశ్చిమమునకు కాలను జరు పుటకును ఉత్తరమున ఆ 100 అడుగుల స్థలమును వాటయవచ్చు ప్రక్కను మేజిస్ట్రేటు వారికి మజరా యిచ్చుటకును సమాధానము కుదిరింది. తి అడుగుల ఎత్తున చెట్టును దళ సరిగోడలు వెల్లివో, అచటి స్థల లో భు ను ప్రతినిధులు మాడ పిలుం డుగాన నేను నా స్వంతసామ్యతో ముండ్రోలను కాని యిచ్చెదను. ఆ తీర్మానో యిచ్చును దడికట్టించవచ్చునని మేజిస్ట్రేటు చెప్పగా పనివాగ్ధు దొరకరని కుర్నదు గారని. 3000 రూపాయలు క్షయపరచి ఆ తీర్మానము తెప్పించి తానే పని వాండను నిజమించి కట్టించెదని మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను. అందు లకు నరునాడే తొలినిచ్చెననెను. అటుల వ్రాతమాలము జరిగి నది 21 వ తేదీని ముగిసిపలు సంఘసభలో నా సమాధాన కథ మామోదించబడిన (స్వరాజ్య)

బొంబాయి పురోన్మిద్ధి సంఘమువారు వ్రెన్ బిల్లు నామోదించుట.

వైసంఘమువారు మాండేల్ వార్తా ప్రభుత్వము సాగించుట రాజ్యాంగవిషయములలో సంభవించి సర్వసమాచయము కాదనియు, వైస్రాయి గారి సర్టిఫికేటు నీనివయమున నునయో గించుటను దిక్షి వని యి. పార్లమెంటువారు సంఘావాదకుల యొక్కయు అసెంబ్లీ స్టేట్ మెంట్ కునుల యొక్కయు ప్రతినిధులు ల వాయించుట కిది తీరవారి విల్లును సూక్ష్మ విచారించుటకు యునుంధ దనుననియు పార్లమెంటుకు విజ్ఞప్తి నంపుకొనిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రంపవీతూరి

నాయకుడు శ్రీరామరాజుగారి రనుకొని రాజమండ్రిలో నెకఫీరును అరెస్టుచేసి మరల వదలివేయుట

శ్రీయుత వడ్డాది సీతారామాంజనేయులుగారు

నేడు కాకినాడలో 12 నెలలు కఠినశిక్ష విధించుట

శ్రీయుత వడ్డాది

సీతారామాంజనేయులుగారి కేసు

24 వ తేదీ విచారణ-27 వ తేదీకి వాయిదావేయుట

ముద్దాయి స్టేటుమెంటు నిచ్చుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఈ నెల 18 వ తేదీని కాకినాడలో శ్రీయుత వడ్డాది సీతారామాంజనేయులుగారి రాజద్రోహపు నేరము కేసు విచారణ జరిగింది. వాటితో విచారణ పూర్తియయ్యెను. ఇతరు పూర్వపు వాయిదానాడు పుస్తకముల రిజిస్ట్రేషన్ కరకు వారి సాక్ష్యమయ్యెను. పిమ్మట మేజిస్ట్రేటులో క్లాక్కు లోకా సత్య నారాయణగారును విద్యానిలయ ప్రెస్సు ప్రింటరును ప్రాసిక్యూటరులకు సాక్ష్యము (ఫార్ములవిడెన్సు) చెప్పిరి. సీతారామాంజనేయులుగారు వాదించుకొనలేదు. సాక్షులకు కఠీంపలేదు. విద్యవహరములలో తేదీలోను కేసు పాల్గొనను. పూర్వీకత్తు, తుమాపణ అక్కరలేదు. సాక్షులు దేవుడే అని ఆయన జిల్లా మేజిస్ట్రేటును సమాధాన మిచ్చెను. ఆయనను స్టేటుమెంటు చదువ నిశ్చయలేదు. 24 వ తేదీకి వాయిదా వేసబడును. 24 వ తేదీని మేజిస్ట్రేటులోకు వచ్చెనుగాని విచారణచేయక వెంటనే 27 వ తేదీని పిలిచి మాట్లాడి వెల్లిపోయెను. తిరుగ ముద్దాయిని 27 వ తేదీ వరకు కమెంటులో నుంచుట కాజ్ఞాపించెనని పిమ్మట తెలిసింది. అక్కడికి ఆరెస్టు కాబడి ఒకమాస మరును.

12 నెలలు కఠినశిక్ష వేయుట

కనింజీబ వాస్తవ్యులును స్వరాజ్య గీతామృత గ్రంథ కర్త కర్తలలో నొకగును అను శ్రీయుత వడ్డాది సీతారామాంజనేయులుగారికి కాకినాడ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కేసు వధ్యాన్నాము (నవంబరు 27) కాకినాడలో 124 ఏళ్లకుక్రింద తొమ్మిది నెలలు కఠి శిక్షయును 500 రూపాయలు జుర్యూ వాయును యిచ్చునో మరీ మూడు నెలలు కఠి శిక్షయు మొత్తము 12 నెలలు కఠినశిక్ష విధించెను. అంజనేయులుగారు జుర్యూ వాచెల్లించననెను భరానకు కట్టననెను తుమాపణ చెప్పననెను. ఉత్సాహముతోను, క్రైస్తవ్యముతోను కార్యాచరణను కేకసంసిద్ధుడయ్యెను. (కఠివార్త)

సయ్యదుమిరాను ముహిద్దీనుగారు

తుమాపణపత్రిక నిచ్చుట

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

నవంబరు 28 వ తేదీని చెన్నపురి దొరకరమువారు చేసిన ప్రకటనము.

‘సులదస్తా-య-రాజకారు’ అను పేరుతో నొక కథ ప్రకటనను సయ్యదుమిరాను ముహిద్దీనుగారు ప్రకటించి నందులకు 124 ఏ, 131 కేసులక్రింద నరినిచై కేసు చేయబడ గా చెన్నపురి ప్రాసెస్ దొరకరికి 18 నెలలు కఠినశిక్ష వేసిరి. అతడు పిమ్మట తుమాపణపత్రిక నిచ్చిందను చెన్నపురి దొరకరమువారు శిక్షను గట్టుపరచి అతనిని వదలివేసిరిని ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి. ఆర్. ఏ. గ్రహముగారి సంతకముతో ప్రకటించబడిన.

తుమాపణవివరము

నవంబరు 16 వ తేదీని చెన్నపురి ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు ఎల్. ఎ కామిడిగారి యెదుట నిక్షేరు డిటుల తుమాపణపత్రిక నిచ్చెను.

చెన్నపురి ప్రాసెస్ దొరకారు వాచెనె తెలుపకేసు విచారణ జరిగినపుడు నేను నేరముచేసితినియెప్పుకొని నేను వక్రమకు తీర్మానములను నలుల వ్రాసితిని. దొరకరమువారికి తుమాపణ పత్రికమును పంపెదనని గొప్ప వినిందితిని. నీందూ నేరమున దొరకరము వారికి ప్రతిపాటుగా నేయించోలేననునను పనిచేసాను. నేన నొక మహమ్మదీయ సైనికులకు గుర్తొప్పచేసాను. యావజ్జీవమును ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణరాజధి కై కలిగియుండునని మనఃపూర్వ

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

బర్మానాయకుడు ఉత్తమగారు

భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి పంపిన తంతివార్త

నవంబరు 21 వ తేదీని బర్మా శాసనసభల ఎన్నికలు జరుగును. మితవాదు లెవట నాచేరు వెట్టి లేనిపోని అసత్య వార్తలను ప్రకటించుచున్నార గాన నే నిపుడు బర్మాను వదిలి రావీలు లేదు. నేను రాదలచినను మాచేయు వా రెవ్వరునుగూడ నన్ను రానిచ్చుటలేదు. మితవాదుల అసత్యప్రకటనముల నన్నిటిని ఖండించుచు నే నీటిరల నొక ప్రకటనము చేసితిని. బర్మాజనలొ కాన్సిలు పదకవార్షిక మహాసభ అప్పురు బర్మాలో తయేట మాయోలో జరిగింది. అన్ని పండలముల వారునుగూడ శాసన సభలను బహిష్కరింపవలెనని ఆ సభలో నొక గ్రీవముగా తీర్మానించిరి. ఓట్లనియ్యనూడదని ప్రజలందరును నిశ్చయించియున్నారు. బర్మా రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారుగూడ నీ తీర్మానము నామోదించిమానముగా చేయున్నారు. నైహూ కులేలు, హాకిం, దాసుగార్లు సూచించి నరిని శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించినవో బర్మా కాంగ్రెసు సంఘమునకు చిహ్నస్థితి కలుగును ఏలనన బర్మాలో 100 కి 90 మంది శాసనసభలను బహిష్కరించిరి. ఇక కాంగ్రెసు సంఘమువా రెటుల శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని తీర్మానింప గలుగుదురు? అట్లు చెప్పబాలరు గాన భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని తీర్మానించినవో బర్మా కాంగ్రెసు సంఘమువా రా తీర్మానమును నిరాకరింపవలసి వచ్చును. ఇప్పుటి పరిస్థితులలో శాసనసభలకు వెళ్లుటకుగాని అభ్యర్థకులకు ఓట్లు యిచ్చుటకుగాని బర్మా ప్రజలెంత మాత్రమును అంగీకరింపబాలరు గాన భారత కాంగ్రెసు సంఘమువా రిప్పుడా తీర్మానము న గీరింప గూడదు. గయలో జరుగు శిక్షియమహాసభలో వాతీర్యక మామోదించబడదని నేను నిశ్చయముగా చెప్పగలనని బర్మా వారుచు భిక్షు - ఉ-కత్త మగారు భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి తంతివార్త పంపె.

శారదాపీఠశంక రాచార్యులవారి ఆగమనము

మద్రాసు జిల్లా కాంగ్రెసు కాన్సిలు గా. కార్యదర్శి అయిత్ వామిద్ ఖాను గాల్లు వాయయన్నాది:-

శారదాపీఠ జుద్దుకు శ్రీపరమాంక భారతకృష్ణ తీర్థ శంకరాచార్య స్వామిగారు 80 వ తేదీ గురువారం ఉదయం 9.5 గంటలకు కలకత్తా మెయిలులో దిగెదరు. వాతీయస్వస్థం దినేకులు లేవుకరా ప్రార్థితులు.

అజ్ఞా సామంత్రీమే 5 గంటలకు తిరుపతి కేసి వీది యెడ్డున స్వామిగారు ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. డి. వి. కార్యాణసుందరం మొదలయ్యరుగారు అభ్యుత్తర వసించెదరు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజావాదకు మారుట

ప్రతి ప్రతిభయందును ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యసామము చెజ వాడకు త్వలో మారునని ప్రకటించబడుచున్నది. ఈ మార్పు ఎప్పటికైన జరుగునేమో కాని ప్రస్తుత వట్టి ప్రయత్నములేదని నా ప్రకృతి ప్రాశంకుటగారకు నా కేశ్వరరావు కంటలు గారు బదులు చెప్పియున్నారు.

కొ. శివరామకృష్ణ రావు

నవరాను 27.11.22

కమున నే నొప్పుకొంటిని. నేనెట్లు తుమాపణపత్రికమును పంపుటచే ప్రభుత్వమునారు నాకు విధించబడినశిక్షను గట్టుపరచి రని తెలిసింది గాన నేనాపత్రికను వ్రాసివ్రకార మే రాజకీయములందు ప్రవేశించక రాజధి కలిగియుండును. ఆ ఆశయమిదనే నన్ను విరజిరచి ను దానికిభిక్షుగాగా నేను ప్రవర్తించినవో బాటి నేను శిక్ష పనుననింపరలగీయుండునియుగూడ నేనెరుగుదును అని ముద్దాయి వ్రాసియిచ్చెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ నవంబరునెల 27-వ తేది

సోమవారము

గయా కాంగ్రెసు సమావేశము

క్రొత్తాలో జరిగిన ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశమున ప్రాత సభ్యులు జేరి యున్నను, వోటునకు బెట్టినచో నెహ్రూ గారి తీర్మాన మోడిపోయెడిది. కాని, దాను, నెహ్రూ గార్లు బోలు స్వార్థత్యాగులతో ఇతరుల కెట్టి భద్రాభిప్రాయములున్నను, వారిని సందిగ్ధిలోనికి దెచ్చుట కెవరును సమ్మతించరు. దానుగారు, రాబోవు కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొన బడిరి. నెహ్రూగారు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగ నుండిరి. వీరియొడగల గౌరవభావముబట్టి, శాసనసభా ప్రవేశసమస్యను గయా కాంగ్రెసుసభవారి నిర్ణయమునకు విడిచిపెట్టుటయే మేలయ్యెను. దేశాభిప్రాయము, శాసనసభా ప్రవేశమునకు ప్రాతికూల్యముని స్పష్టముగ గనుబడుచున్నది. పూనా నగరమునందు సైతము, శాసనసభా ప్రవేశవాదమునిరాకరింపబడుచున్నది. వంగదేశమునకు సైతము దానుగారి హితమురుచించుటలేదు. క్రొత్తగ నేర్పడిన బెంగాలు కాంగ్రెసుకమిటీవారు శాసనసభా ప్రవేశము నంగీకరింపరని తెలియుచున్నది. దేశమంతయు సరికిన మహాత్ముని సంబోధనమునే బలపరుచుచుండ, నెహ్రూ, దాసు ప్రభృతులు పెడ మార్గాన్ని ద్రొక్కుట భావ్యముగ నుండదు. ప్రజాభిప్రాయమునకు భిన్నముగ నేపనికి గడంగినను అది సఫలము గానేరదు. ఒకవేళ అధిక సంఖ్యాకులు శాసనసభా ప్రవేశమునకునుకూలురుగ నుండి, తక్కువ గలవారు ప్రతికూలురుగ నుండురనుకొననను, శాసనసభలో బ్రవేశించెడివారికి సంకటముగ నుండును. శాసనసభలో జేరుట నిరాకరణధర్మమునకు విరుద్ధమని మనస్సాక్షి ఎవరికి బోధించునో, ఆట్టివారిని తమధర్మమును వదులుకొనుచు బలవంతపెట్టుటకు వీలులేదు. అత్యధిక సంఖ్యాకులు శాసనసభలో జేరినగాని ప్రతిష్ఠంభములగుచ్చి తలచుట కయినను వీలుండదు. ఇట్టి ఎత్తులను చక్కగ కనుగొనగల లండను టైమ్సుపత్రిక, నిరాకరణావలంబు అధిక సంఖ్యలతో శాసనసభలో జేర వీలులేదని, ప్రకటించినది. సామాజ్య శాసనసభలోగల 143 గురిలోను 41 మంది ప్రభుత్వ నియమితులుగలరు. మిగిలిన 102 స్థానములలోను, 7 స్థానములు యూరపీయులకును, 6 స్థానములు భూస్వాములకును, 3 స్థానములు హైందవ వర్తకులకును ప్రత్యేకింపబడినవి. సహకారపక్షమువారు ఇరువదిస్థానములను సంపాదించుచో, నిరాకరణావలంబుల అధిక సంఖ్యలు మిగ్గయగును.

ప్రస్తుతిపరిస్థితులలో ఇరువదిస్థానములను సహకారవాదులు సంపాదించుట దుస్సరముగాదు. రాష్ట్రీయ శాసనసభలో, ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము ప్రబలుచోట, స్థితి మరింత యధ్యాన్నముగ నుండును. ఆసంగతియట్లుండ, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి తీర్మానమునందు ప్రతిష్ఠంభ సూచనయే జేసెను. నిరాకరణ సిద్ధాంతమును తాము విడువవలయు, శాసనసభలో జేరి నిరాకరణము నెక్కువ ప్రపంచ గోనసాగించెదమనియు,

నెహ్రూప్రభృతులు పలికినపుడు, వారి యభిప్రాయ మెంత పొరబడుచున్నను ఉద్దేశము నిరాకరణము వంక కే మొగ్గుచున్నదని భావించియుంటిమి. కాని, నెహ్రూగారి తీర్మానమునందు అట్టియుద్దేశమే పొడగట్టదు. ఆ తీర్మానము నున్నది యున్నటులజూచిన, శాసనసభలో బ్రవేశింపుడనిమాత్రమే ప్రజలకు హిత మొసగుచున్నటుల గన్పట్టును. ఇట్టిహితము, కేవలసహకారమే గాని వేరొండుగాదు. ఆకారణముచేతనే సంస్కరణముల నుపయోగించి, వాని నుండి పొందదగిన లాభమును పొందదలచిన పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, జయాకరుగార్లు ఈ తీర్మానము నామోదించుట తలస్థించెను. ముందు శాసనసభా బహిష్కారమును తొలగించిన, ఆ పిమ్మట చూచుకొనవచ్చు నను తీర్మానము నంగీకరించుట కాంగ్రెసుసంఘ గౌరవమునకు తగియుండదు. నెహ్రూగారిట్టితీర్మానము నెటులప్రవేశపెట్టిరో తలచిన ఆశ్చర్యమగును. ప్రతిష్ఠంభములకు, శాసనసభా ప్రవేశవాదంలో పలువురు సమ్మతింపకున్నచో, ఆయుద్దేశమునే మానుకొనియుండవలసింది. ఇకనయినను దేశాభిప్రాయమును, దేశక్షేమమును గుర్తించి నెహ్రూ, దాసుప్రభృతు లీ తలంపును వదలుకొని, ప్రజలలో కార్యదీక్షను బలపరుచుటకు నిరంతరకృషిసలుపుట యోగ్యము. మహాత్ముని యుపదేశమును సత్వరముగ కొనసాగించుటకు ప్రజల నుద్బోధించుటకై, రాబోవు కాంగ్రెసుసభకు సంపూర్ణావకాశ మొసగనగును. అటులగాక, మరల శాసనసభా ప్రవేశ చర్యకు చోటిచ్చుచో, కాలమంతయు వృధయగుటయు, కాంగ్రెసుసభను జరిపిన ప్రయోజనము తగ్గుటయు తలస్థించును.

బర్మానాయకుడగు భిక్షు ఉత్తమాగారు ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి పంపిన వార్తను జూచిన, నూతనముగ సంస్కరణములను పొందిన బర్మారాష్ట్రముగూడ నెహ్రూదాసుగార్ల హితము నంగీకరింపలేదని, స్పష్టమగును. ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు, నెహ్రూప్రభృతుల హితమున కనుకూలముగ నిర్ణయించుచో, బర్మారాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘస్థితి సందిగ్ధమగుననియు, ప్రజాభిప్రాయము నయినను అది తిరస్కరింపవలసి యుండుననియు, తేనియెడల కాంగ్రెసు అభిప్రాయము నయినను తిరస్కరింపవలసి యుండుననియు, ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు సంఘ మిట్టి మార్పు నంగీకరింపదని తాము భావించెదమనియు, గయా కాంగ్రెసు సభలో నెహ్రూప్రభృతుల సూచనలు నిరాకరింపబడుననుటకు సందియములేదనియు, ఉత్తమాగారు వివరించిరి. ఈ తరుణమున కాంగ్రెసు కమిటీసభను జరుపవలదని పలువురు కోరినను, వినక సభను జరిపియుండిరి. జరిపినందులకు, ప్రజాభిప్రాయప్రబల్యమును నెహ్రూప్రభృతులు గ్రహించుట కవకాశమేర్పడెను. మరల నిట్టి చర్యకు కాంగ్రెసు సభలో నవకాశము గలుగకుండజేయుచో, నెహ్రూ గారికి దేశము కృతజ్ఞత జూపగలుగును. శాసనసభా బహిష్కారమువలన నైతికవిజయము గలిగె నని, నెహ్రూగారి యంగీకరించిరి. దౌర్జన్యరాహిత్య సిద్ధాంతము నవలంబించెడివారు ఆశించెడి ఫలిత మిదియే. నైతిక రంగమునందే, అసహాయవాదులకును, పాలకులకును, పోరాటము జరుగుచున్నది. శాసనసభా బహిష్కార ఫలితమేది యయినను గానవచ్చును. కాని రంగయ్యరుగారు సూచించినటుల బహిష్కార శబ్దమునకు భగ్నమనిగాని, వినాశనమనిగాని అర్థమును సూచింప వీలులేదు. బహిష్కార ఫలితముగ శాసనసభల ప్రతిష్ఠ ఇదివరకే భగ్నమయ్యెను. నిస్సారమయిన శాసనసభలలోనికి, ఎవరు బోయిరని విచారించుట, నిరాకరణావలంబుని

పనిగాదు. తగనివారు వానియందు ప్రవేశింపకుండు నాటంకపరుచుటకు, ఇతని కెట్టి ప్రసక్తియులేదు. అట్టి పనికిదిగుట, ఇతని గౌరవమునకు పాడిగాదు. ఎన్నికల బహిష్కరించుటతోనే ఇతని కర్తవ్యము ముగిసినది. ఆ పిమ్మట శాసనసభలకు వెలుపల, స్వతంత్ర కార్యక్రమము నెటుల నిర్వహింపవలయునో యోచించి అందనిమి తము పాటుబడుటయే ఇతని ధర్మము.

శాసనసభల ప్రతిష్ఠ దొలగెనని, ఆంగ్ల దేశ పత్రికలుగూడ అంగీకరించిన విషయమే. కాంగ్రెసు కమిటీసభలో జరిగిన చర్చబట్టి, నెహ్రూప్రభృతుల వాద మొంత నిస్సారమయినదో కనుగొనవచ్చును. ప్రజలతోద్బాటు తొలగింకొలదియు, సంస్కరణములు సహజముగనే అంతరించును. సంస్కరణములను కొనసాగించుచు, శాసనసభలు గలిగించెడి ప్రతిష్ఠంభములను, దాటుటకు పాలకులకు సంస్కరణశాసనము సంపూర్ణాధికారము నిచ్చెనని, పలుమారు సూచించియుంటిమి. ప్రతిష్ఠంభముల వలన సంస్కరణములు భగ్నమయినను కలిగెడి లాభమేమి? అధికారవర్గము తమ సరిపాలనము నేరీతిన నయినను కొనసాగించుకొనగలదు. ఈజిప్టులో 1914 సంవత్సరమునుండియు మార్షలులా ప్రకటించబడెను. అప్పటినుండియు 1922 సంవత్సరము వరకు, కొన్నిసంవత్సరములేకుండనే పరిపాలనము కొనసాగెను. అట్టిపని హిందూ దేశమున నెంతవరక జోడు. సేలం విజయరాఘవాచార్యులుగారు నుడివినటుల, ప్రతిష్ఠంభముల నుపయోగించుటవలన, ప్రపంచ సానుభూతి అధికారవర్గముపైకి ఎక్కుడుగ ప్రసరింపకమానకు. నిరంకుశాధికారము నుపయోగించుటకు, ఇప్పుడులేని యాధారము, వారికప్పుడు వర్పడును. అందుచే అధికారవర్గమున కెక్కుడుజలము గలుగుననుటకు సందియములేదు. మజరుల్ హక్కుగారు మదర్ లెండు పత్రికలో వ్రాసినటుల, శాసనసభలను భగ్నముజేయుటవలన, ప్రజల మనోరథమిడేరజాలదు. ఈతరుణమున ప్రజల కర్తవ్యమేదియో తెలిసియేయున్నది. సంచే హమనస్కులగు నాయకుల సందియములను ప్రజలే బాపగల్గుదురు. స్వరాజ్యసిద్ధి గల్గువరకు, మహాత్ముడు జేరిపిన యుత్సాహసందేశము చాలును. దానిని నిర్వహించి, ప్రజలుయత్నాహమేమాత్రము తగ్గలేదని, ఇప్పటి నాయకులకు ప్రదర్శింపవలయును. జనసామాన్యము తలపెట్టిన, ఎంతకఠిన కార్యమునయినను సాధింపగలరని అకాలీలచరిత్ర చెప్పకయే చెప్పుచున్నది. అట్టివిశ్వాసము నాయకుల మనములలో స్థిరపడునటుల, గయాలో కాంగ్రెసుసభ జరుగులోపల ప్రజలు నిరంతర కృషి సలుపవలయును. లోకోత్తరపురుషుడగు గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యక్రమమునజేరి, దేశ విముక్తికొరకు కఠినతపము సలుపుచున్నాడు. అతపముఫలించి, మహాత్ముడు త్వరలో తమమధ్య నుండునటుల, ప్రజలు తమ ధర్మమును నిర్వహింపవలయును. నాయకులు నిరుత్సాహులై అన్యమార్గముల జట్టకుండ జూడవలయును. గయా కాంగ్రెసు సభ దేశనిశ్చయమును వ్యక్తపరచి, నిరాకరణోద్యమము తగ్గుటకు మారుగ మరింత బలపడుచున్నదని ప్రపంచమునకు గనుబటపవలయును. అట్టి యవకాశము గలుగుటకు పరాత్పరుడు అనుగ్రహించుగాక!

దాసుగారి సంకుచితభావము

కిలాఫాత్ సమావేశమునందు ముచ్చటించిన, చిత్తరంజనదాసుగారు కద్దరుయొక్క ప్రాముఖ్యమును గ్రహింపజాలక బోయిరి. కద్దరు కేవలము స్వాతంత్ర్యచిహ్నము మాత్రమేగాదు. కద్దరు ఆర్థిక

స్వాతంత్ర్యమును, తద్వారా రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించునట్లు సందియములేదు. అట్టి విశ్వాసము గాంధీమహాత్మునికి గలదు. కద్దరు అంతమునుమాత్రమే కొనసాగించుచో, నిరాకరణోద్యమము నగుబాట్ల పాలగుననియు, ప్రజలయు త్యాహమును రగిల్కలుపుటకు శాసనసభలలో ప్రవేశింపవలయుననియు, అభ్యర్థులుగ నిలువవలయుననియు, దాసుగారు హెచ్చరించిరి. కద్దరును కొనసాగించుట చేతనే జేతమునగుబాట్ల పాలగునో, లేక శాసనసభ బహిష్కారము వదులుకుని మరల శాసనసభలలో ప్రవేశించుటచేతనే నగుబాట్ల పాలగునో యూహింపవచ్చును. కద్దరు యద్యమునువలననే, తమకు భక్తియు ముక్తియు లభించునని భారతీయులు తలంచుచున్నారు. అట్టివిశ్వాసమే స్వరాజ్యసిద్ధి చేరువకు దెచ్చును. కద్దరుపటి వ్యత్యాస దాసుగారికి నమ్మకములేకబోవచ్చును. కాని, శాసనసభా ప్రవేశమును బోధించి, నిరాకరణోద్యమమును మూలచ్ఛేదము గావించుట, దాసుగారికి పాడిగాదు. సభాయనిరాకరణోద్యమము అఖండవిజయము బడసెనని, దాసుగారు మరల చెలుపుచున్నారు. కారణమేమి? కద్దరు నిర్మాణమును, శాసనసభా బహిష్కారమును ఇందుకు కారణములుగావా? ఇంతవరకును అఖండవిజయము గలిగినపుడు, ఆ మార్గమును విడచి వేరొకమార్గము దొక్కుట కవసరమేమిగలిగెను? ప్రజలు నిరాశజెందలేదు. వారి యుత్సాహమును మాటిమాటికిని రగిల్కలుపునవసరములేదు. బుద్ధుడ్రాచుమగు ఉత్సాహముమీదనే, ఏజాతీయు చిరకాలమునిలువజాలదు. ఆయుత్సాహము, కార్యరూపము దాల్చువలయును. ఫలప్రదమగుతెన్నుల బట్టవలయును. మహాత్ముడు సూచించిన రాచబాటను వీడి ప్రతిజ్ఞాభంగకరమును, కారవహింసను నగు మార్గము బట్టుటకు కారణమేమిగలదో, దాసుగారు గాని, నెహ్రూగారుగాని సూచించియుండరయిరి. మహాత్మునియందు అత్యంత విశ్వాసముంచి, ప్రజలు తమ భర్తృమును నిర్వహించెదరుగాక. దాసుగారికి జెప్పదగిన జవాబిదియే.

వ్యయభారము : యూరపియనుసంఘము
 యూరపియనుసంఘమువారు, ఇంచీకేపు కమిటీవారికిచ్చిన సలహాబట్టి, ప్రభుత్వవ్యయమునే మాత్రము తగ్గించుటకు వీలులేదు. పరిపాలనా యంత్రపువ్యయమును తగ్గించునెడల, యూరపియనుల ప్రాణముల కుప్పద్రవమును, వారిజేమమునకు భంగమును కలుగునట. పరిపాలన మిడినరకే మితవ్యయపద్ధతులపై జరుగుచున్నదట. ప్రజాపరిపాలన మధికమగుకొలదియు, వ్యయమును అధికముగాక తప్పదట. ఇప్పటికన్నను ప్రజలెక్కుడు పన్నులను మోయు లేరనువాదమును, యూరపియను సంఘమువారు రంగీకరించుట లేదు. ఈ విషయమై మెస్టరుప్రభువు వాదమే సరసముగ నున్నది. దిట్టముగ వసూలుజేయునెడల, పన్నులను గోల్తువదిసి పుచ్చుకొనవచ్చునని యూరపియనుసంఘమువారి తలంపు. కేంద్రప్రభుత్వమువారింకను నెక్కుడు కఠినముగ పరిపాలింపవలయునని వీరు హితమునగుచున్నారు. లా, ఆర్డరు పోషణ కక్కరకువచ్చేడి యంత్ర సామగ్రిమునే మాత్రము తగ్గింపజూడదట. దేశపు ఆర్థికస్థితి చక్కగ నున్నదనియు, పన్నులను పట్టుటలతో వసూలుజేయుచో, ఇప్పుడు కనుపించేది ధనసమృద్ధి మద్యకృష్ట మగుననియు వీరు సలహానిచ్చిరి. ఇట్టి సాత్వ్యముబట్టి, ఇంచీకేపుకమిటీవారి సూచనలను లుండుచో కనుగొనవచ్చును. విచారణసంఘములు దండుగయని, మరియొకమారు వెల్లడిగాగలదు.

గుణపాఠము
 రీడింగుప్రభువు ప్రెస్సుచట్టమును పునరుద్ధరించి, సామాన్య శాసనసభవారి తీర్మానమును నిరాకరించెనని పాఠకులకు దెలియును. స్ట్రీట్ లైట్లు అధికారము నుపయోగించి, రాజప్రతినిధిగారి సాధారణముగ ప్రవర్తించుట కొందరు వికారముగ దోచియుండవచ్చును. కాని, ఇంచీకేపూరాజ్యాంగమంత్రి కటుల దోచలేదు. అక్టోబరు 12 వ తేదిన రీడింగు ప్రభువుగా రీషయమై పంపిన లేఖకు, రాజ్యాంగమంత్రిగారు నవంబరు 14 తేదిన ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, రాజప్రతినిధిగారి చర్యను ఆమోదించిరి. రీడింగు ప్రభువుగా రాలేఖయందు తెలిపిన కారణములు, సర్ విలియం విక్టోరియాగారిదివరకు ఏకరువు పెట్టినవేగాని వేరుగావు. ఇందును బట్టి నేర్పదగినపాఠ మొకటి గలదు. అధికారుల ఆజ్ఞలకునల్ల యనుసంతకము, శాసనసభ్యుల కెట్టి యిబ్బందియుండదు. కాదని వీరు నిరోధించుచో, అధికారులు తమకుగల నిరంకుశాధికారము నుపయోగించుటకు వెనుదీయరు. సంస్కరణ శాసనమట్టి యవకాశ మొసగుచున్నది. సంస్కరణములు నిరుపయోగములనియు, ప్రతిష్టంభనలను అధికరులవలెగ దాటగలరనియు, ఇందునుబట్టి స్పష్టమగుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యభంగము
 శాసనసభల ఎన్నికలలో పాల్గొనకుండుట తెల్లరకును స్వాతంత్ర్యము గలదు. కాని ఎన్నికదారుల నీ విషయమై ప్రోద్బలపరుచుట గూడదని, బర్మాలో నిషేధింపబడెను. గంజాముజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు, గవర్నరుగారి రాక సందర్భమున హారతాళము నేర్పాటు జేయజూడదని నిషేధపు టుత్తరువును ప్రకటించిరి. అధికారుల యిచ్చయే, "లా" గవరిణ మించుచున్నది. శాంతిభంగముకొందకు, ఏ రేవిషయమునయినను దీసికొని వచ్చుచున్నారు. ఏ విధమగు ప్రజల సంచలనము నరికట్టుట కయినను వీరికి 144 శెక్షను అక్కరకు వచ్చుచున్నది. శాసనసభ లెంత మొరలిడినను, ఇట్టి జన్మస్వాతంత్ర్య భంగమును తప్పింపజాలవు. కాని ప్రజేచ్ఛుచు బలవంతముగ మాన్పుటకు వీలులేదు. బాహ్యచిహ్నములను లేకుండజేసినను, వారియంతరంగమును తొలగింప వీలుండదు. ఇందుకు నిదర్శనము, విద్యామంత్రిగారి ఆగమన సమయమున, విజయనగరమునందు సంపూర్ణముగ హారతాళ మవలంబింపబడుటయే. నిరాకరణోద్యమము తగ్గినందుల కీ చిహ్నములు నిదర్శనము గాజాలవు.

పన్నుల నిరాకరణము
 ఫ్రాంచి సి నేటుసభయందు, స్త్రీలకెన్నిక స్వాతంత్ర్యము నిచ్చెడిబిల్లు త్రోసివేయబడెను. ఇందుకు గినుక వహించి, స్త్రీ స్వాతంత్ర్య వాదినులు తమ హక్కులు ప్రసాదించబడువరకు పన్నుల జెల్లింప మని శతభమునినటుల ప్యారిసు తంతివార్తయొకటి చెలుపుచున్నది. ప్రాతినిధ్యములేనిది, పన్నులనీయ నక్కరలేదను సిద్ధాంతము పాశ్చాత్య రాజకీయ సిద్ధాంతములకు మూలమయినది. అందుచే, ప్రాతినిధ్యములేనిది పన్నులనీయకుండుటకు, ఫ్రాంచి స్వాతంత్ర్యవాదినులకు హక్కుగలదు. స్త్రీలకు ఎన్నికహక్కుల నిచ్చుటచే ఇంగ్లండులో నెట్టి యవధియు వాటిల్లలేదు. ఫ్రాన్సుదేశమునను, విశేషకాల మిహక్కును నిరోధింపజాలదు.

అకాలిల విజయము
 అమృతసరపు గురుకాభాగ్, అకాలీలకు స్వాగతముయిన పిమ్మట, రామదాసుగురుద్వారమును మహంతు స్వయముగనే అకాలీల కిచ్చి

వైచెను. నయిమకొటి గురుద్వార మహంతుగారు, తన గురుద్వారమును అకాలీల కిచ్చుట కంగీకరించి నటుల, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఈ రీతిన అకాలీల సత్సంకల్పము అతి శీఘ్రముగ నెఱవేరుచున్నది. దృఢచిత్తుల నిశ్చయము ఫలించకుండ నాటంకపరుచుట కేరికిల సాధ్యపడదని, గ్రహింపవచ్చును.

స్థానికవార్తలు

ప్రభుత్వవిషయము:—పి. ఏ. బూటీగారు నవంబరు 22 నుండియు ఇండియాను సినిమా నర్తకునండి వెన్నవచ్చుచు కొనకు కంగీకరించిరి.

రావుసాహెబు వి. (బహుశ్యవంతులుగారు, డెల్టా టీకల్చరు, సెలవునండి రాగానే, వి. వెంకన్నవంతులుగారి స్థాన, కృష్ణాజనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

తెయిలు సంస్కరణము:—కౌసాల యిన వెక్కరు జెనరలుగారు-దెల్వినటుల వైదీలకు యిచ్చుచున్నటు మెదలో టీకెట్లు గాక, రొమ్ముమీద లోహముతోజేసిన టీకెట్లును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. కాటికడి యము వేరుజడ్డతినిగూడ తీసివేయుట కంగీకరించిరి. ఇన్వెక్టరు జెనరలు తెయిలు మాన్యాయలులో ఈ సంస్కరణముల జేయటకు కోరబడిరి

పోలీసు సంఘము

పత్రికావిలేఖరులు రాగాడదు
 (ఒక విలేఖరి)

స్థానిక వార్తా పత్రికలలో మద్రాసు పట్టణ పోలీసు సంఘమును గుర్చి కొన్నిదినములకొంద నొకలేఖ ప్రయోపబడెను. దానివైని సంఘమువారు తమకార్యక్రమమును. పత్రికలకు పుటక్రమవిరుద్ధమని యభిప్రాయపడి, పోలీసుకమిషనరుగారు ఒక్కసమగ్ధులను బంపింట్లు దెలియుచున్నది. ఇప్పుడున్న విధముగ సంఘ మున్నయెడల గుర్తించుట లేదనియు, సంఘ ముండవలయునని కోరిక యున్నయెడల పునః నిర్మింపబడు ననియు, అందులకు చట్టముల నిర్మించుట కొక గజెటెను ఆర్డీసరును పంపెననియు వారందు దెలిసిరి. వైటివార తమరును కార్య నిర్వాహకులుగ గాని, సమాలోచకులుగ గాని యెన్నుకొనబడనూడదు. పత్రికావిలేఖరులు వారిసభలకు రాకుండవచ్చు, వారు సభాకార్యక్రమమును పత్రికలకు పంపకుండవచ్చు హెచ్చరిక చేయబడెను. ఈ చట్టములకు విరుద్ధముగ బోవువారు భర్తా శిక్షణముల నిలుపుటకై కఠినపడుదురు.

ప్రెస్ బిల్లు

ఇండియామంత్రి వైస్రాయిగారి చర్య
 నామోదించుట.

వైస్రాయిగారి ప్రకటనము.
 (గజటు ఎక్స్ప్రెస్) రీడింగ్ (ప్రెస్ బిల్లు విషయమై రీడింగు ప్రభువు 12 అక్టోబరున ఇండియామంత్రికి పంపిన వార్తయు దాని కిండియామంత్రి వైస్రాయిగారిచర్య నామోదించుచు 14 నవంబరున పంపిన ప్రత్యుత్తరమును ప్రకటింపబడినవి. ప్రెస్ ఆర్డీమిటి వారియెడల చాలినంతసాత్వ్యము రాని కారణమున ప్రెస్ ఆర్డీలో సంస్థానాధీశులకు ప్రత్యేక సంతకము మొదలగు విషయము అనంతరము సంస్థానాధీశులు తమయ్యగార్చి యశ్యాశుభగుమా పణలు ప్రకటింపబడు పండిట్లు వ్రాయుటచేతను ఇకలసాత్వ్యము రద్దుచేతను సంస్థానాధీశులలో నధిక సంఖ్యాశుభులును, అధికారులలో చాలిండుయును, వీరిసంతకము మనసరమని కోరుటలే తమ ప్రభుత్వమువారు ప్రెస్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టెడియు ఆసెంద్లి వారు విచారింపకుండనే బిల్లును నిరాకరించుటచే సంస్థానాధీశులకు తాము గానించిన సరళుప్రకారము గానించుటకై తమకు సాధారణాధికారము నుపయోగించి స్టేటుకాన్సిల్లో మాన్యతే కమిషన్ చేయబడు బిల్లు నంగీకరింప జేసితిమనియు ఇండియామంత్రిగారు తమచర్య నామోదించి అతమకును చర్యలను దీసికొన బాగాన మొనర్చిరినియు రీడింగుప్రభువు ప్రకటించెను.

మ్యాక్స్మిలుగారి యభిప్రాయము
 లండన్, నవంబరు 24:—ఆర్మీయనుల ప్రాజెక్టును
 మునుగూర్చి తగిన ఏర్పాటులను జేయవలెనని చాలమంది సభ్యు
 లు గోరిరి. ఈవిషయమై నానాజాతిసమితివారు కాపాడవలె
 నని ఫిషరుగారనిరి. మెంపూలేమియాకు బ్రిటిషుపాలనము
 తురుష్కుపాలనము కంటె భారముగ నున్నదని కర్నలు హెచ్చ
 రు గారనిరి. నీ కిష్టము గుహా వెయినూలు
 రాజాగారికి బుణముల నీయును, సలహానీయును. అంతియ
 గాని మన పటాలనులనుమాత్రము బ. శకుడు అనిరి. ఆర్మీయను
 లు కు స్యను లానేషనభిలో కర్బక్ ప్రభువుగారు ప్రవేశ
 కల్పింపవచ్చని మ్యాక్స్మిలుగారనిరి మెంపూలేమియాకు సంబం
 దించిన కాగితములను కామన్సుభిలో తెలియుజేయు విషయ
 మును గూర్చి యొందించెద మనిరి.

లాయిడ్ జార్జిగారు వార్తాప్రచారకులుగ నుండుట

లండన్, నవంబరు 24:- ఆమెరికన్ వార్తాప్రచారక సంఘమువారికి ఆశ్చర్యకరమైన విషయములనుగూర్చి వార్తాసమాచారము ప్రాసీ ఇచ్చుటకు గుర్తొని వారములముగ ఒడంబడికను లాయిడ్ జార్జిగారు జేసుకొనిరి. మొదటివార్తాసమాచారములలో ప్రకటించబడును.

ప్రార్థన స్త్రీలు

పన్నులను నిరాకరింప నిశ్చయించుకొనుట

తమకు నియోజకస్వాతంత్ర్యము నిచ్చినగాని- వోటు- పన్నులను గట్టుటకు ప్రార్థన స్త్రీలు నిరాకరించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మంచి నెలమువారు స్త్రీలకు వోటు సేయవలయునని 184 అనుకూలముగను ఇయ్యగూడదని 156 గురు ప్రతిపాదముగను 21 తేదీన తీర్మానించుటచే స్త్రీ లిచ్చవలసిదీసికొనిరి.

చెల్లరగారిని ఉరిదీయుట

ప్రతిక్రియలు జరుగునని భయపడుట

చెల్లరగారిని ఉరిదీయుటచే రిఫలీకనులు ప్రతిక్రియలను జరిపెననుభవము గలుగుచున్నది. కొంచెము వీరు దుర్బలై యుండిరి. తమనువో ప్రీటీలు ప్రభుత్వమును కప్పపెట్టి యుండెడివారు.

ప్రతికావాఖ్యలు

ప్రీటీలు ప్రభుత్వమువారికి రెండే గత్యంతరములు:- చైల్డరు గారి తో పోరవలయును లేదా తమ బాధ్యతను వదలుకొనవలెను. డెయిలీ న్యూస్, టైమ్స్ ప్రతికలు గూడ ప్రీటీలు ప్రభుత్వమువారి చర్యల బలపరచుచున్నవి.

లండన్ ప్రతికలు

చెల్లరగారి అవస్థకు లండన్ వార్తాప్రతికలు కుండినవి. కాని ప్రీటీలు ప్రభుత్వమువారికి ఇంకొక దారి లేదనినవి.

డెయిలీ క్రానికల్

చెల్లరగారి మొగహములేనివాడు. ఆయన రిఫలీకను. చట్టపట్టును వీడనివాడు. దేశాధిపత్యమును నిరాకరించినవాడు. క్రొత్తపార్లమెంటు అధికారమును గూడ లెక్క పెట్టలేదు. తానడిచివార్తగారితో గూడి వివిధ ప్రయత్నమును విడచిరి.

బహిరంగముగ తిరుగుబడి. రిజిరంగములో ఓడిపోయి దారిదోపుములచేసి దొంగమార్గములను వెకిరి. కేధివేళవత్తులను గాధించి ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చిన గతవుగూడ దాటిపోవు వరకు ఆగిరి. అప్పటికిని ఈయన లొంగకపోవుటచే సాయుధుడై యున్నపుడు అరస్తు జేరిరి.

టైమ్స్

తనదేశములోనున్నది సాధికారప్రభుత్వవిధాన మొక్కటి. ఆ ఒక్కదానిని చెల్లరగారు ధిక్కరించిరి. కాన ఆ ప్రభుత్వమువారు ఈయనతో పోరుటయో లే అధికారస్వాధీనమును స్వీకరించుటయో తప్ప వేరొక మార్గము లేదు.

చెల్లరగారి సాహసమును మెచ్చుకొనుచు ఆయన మూర్ఖత్వములను దేశమునకు అనర్థము గల్గినది.

లివర్పూల్లోనున్న 400, రాకీయబడిలను పొగయొడలో పెక్కించి ఎక్కడకో తెలియని గమ్యస్థానమునకు గొంపోయిరి.

లివరలు పక్షమువారిరువురును మరల లాయిడ్ జార్జి అస్పిత్యుగార్ల యాజమాన్యమున కలసికొని ఒకపక్షముగ నుండుట తటస్థమని సార్లమెంటుని లేఖరు లనుచున్నారు. సార్లమెంటులో లివరలు పక్షమువారి విషయముపై ధారాళముగ చర్చించుచున్నారు. ఉభయయు ఒకపక్షముగ జేరద రనుచున్నారు.

వాషింగ్టన్ ఒడంబడిక

న్యూయార్కు నవం 24 వాషింగ్టన్ ఒడంబడికకు ప్రతిపక్షముగ తమయభిప్రాయమును తెలియజేసినరనిలే టగార్ ను సంగతికొరకుత్తరముగ సాకావిషయమునకు సంబంధించిన ఒడంబడికను ప్రెంచివారు త్వరలో ఒప్పుకొనెదరని తెలియజేసిరి. లే టగార్ తయభిప్రాయముగూడ పాయింట్ గారి యభిప్రాయ మేనా యని ప్రభుత్వమువారుగనవచ్చునని న్యూయార్కు ఆమెరికన్ ప్రతిక నూదించుచున్నది.

తాన వాషింగ్టన్ ఒడంబడికను గూర్చి చికాగోలో బ్యూక్ ప్రతికా ప్రతినిధికి తన యభిప్రాయమును తెలియజేయ లేననిలే టగారు అనిరి.

రుమేనియా రాజును జంతువుల ప్రయత్నములు జరిగెనని ప్రకటించబడిన వార్త ఆసత్యమని బుకారెస్టు సమాచారము తెలుపుచున్నది.

బ్రిటిషు ప్రెంచి అధికారులను జర్మనులు గుమిగూడి ముట్టడించిరిని తెలియజేయుటచే ఇకముందు ఆటలు జరుగకుండ కట్టుదిట్టము చేయవలె నని అంతర్జాతీయమండలి సైనికసంఘము వారు జర్మను ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరి. తమను అనవసరమగు కలహముల కవకాళము గల్గు ననిరి.

నవ్వపరిహారములు

క్రొత్తజర్మను మంత్రులమువారు నవ్వ పరిహారములను గూర్చి ప్రాతివిధానమును సెరవేర్చెదరు. ఆక్రమించుకొనబడిన రైట్ ల్యాండు ప్రదేశమును జర్మను ప్రభుత్వమువారెంతమాత్రము విడుదల. నాశనముజేయబడిన ప్రదేశములందు నవ్వపరిహారముల నివృత్తుటకు సమపాక్షములను జేసెదరు. నవ్వపరిహారము నివృత్తుట కొంత ఎత్తువత్తుకది నీయవలెను.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు

కీ|| శ్రీ సర్ విలియం మేయరుగారు 3000 పాసలను విరాళము సేవనలెని మరణశాసనము వ్రాసెను. యూరేషియన్ డేజీపరిక్రమను హిందూదేశపు చారిత్రమును భూగోళశాస్త్రమును ప్రత్యేకపరిశ్రమజేయుటకు లండన్ విశ్వవిద్యాలయపు కళాశాలకు 8000 పాసలు, చరిత్రము ఆర్థికశాస్త్రముల నిమిత్తము 8000 పాసలు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు, ఉద్యోగుల సంఘమునకు 500 గుజరాతు లోనున్న వివిధ మతా చార్యులకు 500, ఇండియా వైమాన్య సెక్రటే యటులో నున్న విలియంమూర్తుకు, లోకగార్లకు చెయ్యుక 800 బ్యాకర, (కెప్టు) గారికి 150 పాసలు ఇవ్వవలయునని మరణ శాసనములో వ్రాసిరి.

బంధువులకు గూడ కొంత సొమ్మునిచ్చి విశ్వాసముగ తన దిగ్గర పనిజేసిన నాకరు మద్రాసు రాజధానికి జేరిన సి. ఎం. కలియప్పకగారికి 200 రూపాయల వార్షికమును ఇయ్యవలెననిరి.

మిత్రమండలి అధికారులను ముట్టడించుట

అంతర్జాతీయమండలి పరిశీలనాధికార సంఘసభ్యులు బ్రిటిషు ప్రెంచి అధికారులు బహిరంగములో మందుగుండుడిపోన పరిశీలించబోవ ప్రజలు దుడ్డుకట్టలతోన, రాళ్లతోన కొట్టిరి. బ్రిటిషు ఉద్యోగికి గాయములు కలిగినవి. వీరు బండ్లతో పొరిపోకుండ గుమ్ముమును మూసివేసిరి. బండిని నడిపించుటకు బండివాడు ప్రయత్నించ చంపెన మని భయపెట్టిరి.

సార్వభౌముని యువన్యాసము

నవరణలు

లండన్, నవంబరు 24:- సార్వభౌముని హామయూలు నూచనలు తమకుటల నిచారముని స్కాటిషు కార్మికులు తెలియజేసిరి. మెసపోటేమియాలో ఖర్చును తగ్గించుటకును ఇక నెంతమాత్రము మెసపోటేమియాలో ఖర్చును చేయగూడదను సంకతులను లివరలు సంఘమువారి సరళము ఆమోదించుచున్నయని. పనిలేనివారలకు ఏకో జీవనోపాధి నిమిత్తము ఏర్పాటులను తెలియజేయుటకు కోచిను నునిరి.

వ్యవసాయపువనీతులు విషమించుటచే పరిశీలనల నన్నిటిని విరాలించుటకు ఒక సంఘము నియమించవలెనని నేవనలు లివరలువారు గోరిరి. వర్తకపుసంఘమువారు పనిలేనివారికి బీమాను చేయించుటను ఎత్తువ జేయవలె ననిరి.

తుర్కీ దేశములోనున్న ఆర్మీనియనులు స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు.

తురుష్కు సుంకములు

భోగవరాజులు తి నెడునర్తువులమీద సుంకములు పూర్వము 15 రెట్లుండెడివి. 7 కంటె లిపును కగ్గించబడినది.

నూటికి 20 వోల పన్నునిచ్చిననే అల్పహాళును దిగువ తీజేయుటకు అనుజ్ఞనొసంగెదరు. తురుష్కునిజేయ బ్యాంకుల నుండి మిత్రమండలి ప్రాకమిషనరులు తమపరిశీలనలను తీసివేయవలెనని తురుష్కుధికారులు గోరిరి. బ్యాంకు లన్నియు తురుష్కుశాసనాధికారులలోనే యుండవలెననిరి.

చెల్లరగారు - సామ్యము

ఎల్లెక్ట్రాన్ చెల్లరగారు సామ్యము గురించి దేనియు దీవేలారావున్న పిచ్చ లేదనియు ప్రతికరణభుద్ధితో పనిజేయు వాడనియు చాల నితికరదేనియు వొంగపోటు కంగిరించ దేనియు ఆయనభార్య ప్రార్థనమెక్కవనియు ఆయన సెరిగినవారు డెయిలీ మేయరుగో వ్రాసిరి. ఆయనభార్య ఆమెరికాదేశస్థురాలు. డెయిలు సభలో ఆతనికంటె గొప్పవాడులేదనియు విరిపుసంధికి గర్భకరునియు టైమ్స్ ప్రతిక వాగినవంటనే ఆసంగిరిని విని ఆయనకురాలెను.

క్లెమెంకో గారు

మెరికన్లు వెర్నెల్లునంధి

మొప్పుకొన మని కోరుట

న్యూయార్కు నవం 24:- జర్మనీ యంకోక యుద్ధమునకు తయారగుచున్నదని నిశ్చయముగ జెప్పి ఆమెరికావారు ప్రాంస్సు బ్రిటనుతో జేరి వెస్సెయిలును సంధి నొప్పుకొనవలయునని హెచ్చరించిరి.

క్లెమెంకో గారి యువన్యాసము కార్మికుల భావనలలో ఆవేశమును కలుగజేసెను. వెర్నెల్లును సంధివరకులను నాశకరముగ జేయుటచే ఈదేశాధ్యక్షమునకంతకును కారణమనియు వీనికంతకును. క్లెమెంకో గారే ఉత్తరవాదులనియు సె నెటరు బోరాగారనిరి.

క్లెమెంకో గారి యువన్యాసమును సెనెటుసభలో చర్చించిరి. పరామలు నవ్వపరిహారవిధానము యుద్ధవిధానమువంటిది. అందుచే జర్మనీ తిరుగుబాటునకుటకు సిద్ధముగ నున్నదని హితముగారనిరి. క్లెమెంకో గారి యభిప్రాయము ఆమెరికాపట్ల అన్యాయమనియు విశ్వాసభూతమని సెనెటరు బోరాగారనిరి. రినిరికల్లికాసభ్యుడు ప్రెంచిగారు క్లెమెంకో గారినిబలపరిచిరి.

వార్తాప్రతిక లన్నియు క్లెమెంకో గారి యువన్యాసమును ప్రతిపాదముగ ప్రహించినవి యుద్ధపరికరములచే కాంతివేహార దనియు కాంతిసోనూర్పు మార్పును నవలంకించిననే కాంతి ఏర్పడు ననుచున్నది.

ఆమెరికనుల విమర్శనములు ఎట్లున్నవని క్లెమెంకో గారినినూగ తమ కవన్తియు సంతోషమేయనియు అజే తమకు కావలసిన దనియు తెలియజేసిరి పనిలేక కార్మికులు అగచాట్లు కడుచున్నను షేఫీల్డులో మాత్రము ఉత్పత్తములు ప్రోత్సాహకరముగ నున్నవి. రైలుబండ్లకు, మరలరబ డ్లకు చాల గిరాకీ కలుగునని కవనగారు తెలియజేసిరి.

క్రొత్త పార్లమెంటులో వివిధ ప్రీటీలు ప్రవేశపెట్టుబడిను.

ప్రభుత్వకార్యములకు సభవారికాలమునంతను వినియోగించుకొనవచ్చునని బోర్లగారు రినిరి. కార్మికపక్షమువారు దీనిని ధిక్కరించిరి. విరిఫులిలును ముగించుట చులక నేయనియు లాసే నువిషయములు కొంతకాలము పట్టుననియు మెస్సో నాట్లు గారనిరి.

మొదటి ఓటులో లివరలు కార్మికులతో జేరిరి. నేవనలు లివరలు ప్రభుత్వపక్షము నవలంకించిరి. ఇతరలు ఊరకుండిరి. లాయిడ్ జార్జి గారు ఓటే యిర్పరెను.

బ్రిటిషు ఒక మరమ్మతు: కై మర్నె జున్నలో ఆగవలసి కచ్చెను.

బ్రిటను-ఇరాను

లండను నవంబరు 28:- సార్వభౌముని యువన్యాసమునుగూర్చి జేసిన విమర్శనలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మెసపోటేమియాలోనున్న చమురువాసింది బ్రిటిషువారు మెసపోటేమియాలో ఉండవలయుననిలేదని బోర్లగారు తెలియజేసిరి. మనలా భయమిత్తము బ్రిటిషు ప్రభుత్వవిధానమును ప్రవేశపెట్టలేదు.

మెసపోటేమియాలోను పలస్తయికులలోను మన బాధ్యత గూర్చి ప్రభుత్వమువారు చాలించుచున్నాని ప్రభువులసభలో స్పాల్లిస్టర్ గారు నునిరి. మొట్టమొదట మిత్రమండలి భేదాభిప్రాయముతో లేకుండుటలు జేయవలెనని.

కెర్లిక్ స్వాతంత్ర్య భంగము లేకుండ కమిషనరచ్చ దేశమున ప్రభుత్వమువారు కాంతిని సెలకల్ప దలచినిరి.

లాసేనులో ఇంతవరకు సెర్గితియి చెప్పటకు వీలు లేకున్నను అంతయు తృప్తికరముగనే జరుగుచున్నదని జెప్పవలసినిరి.

శ్రీరవీంద్రినాథతామరగారి విశ్వభారతి.

డాక్టర్ వింటర్ నిజ్ గారు సంస్కృతపండితులుగ నుందురు

ప్రేగు విశ్వవిద్యాలయమున ప్రాచ్యభాషావిజ్ఞానపండితులగు డాక్టర్ వింటర్ నిజ్ గారు బోల్షావ్ విశ్వభారతీవిద్యాలయమున ప్రస్తుత మొక్క సంవత్సరమువరకు సంస్కృతవిజ్ఞానవేదకోధనమున విద్యార్థులను తయారుజేయుదురు. పరిశోధింపబడుగ్రంథములలో మహాభారతముకంటె వింటర్ నిజ్ గారివద్ద విద్యనభ్యసించవలచినవారు విశ్వభారతి రెక్కడ పేర వ్రాయవలెను. సెలయొకటికి భోజనము వసతి జీతము మొదలగునన్నియు కలిపి 25 రూపాలగును.

సింగరేణి బాగు గనుల సమ్మె అంత మొందుట

సింగరేణి బాగుగనులలో సమ్మె యంతరించినది. అందరును పనిలో చేరినారు.

ఎనిమిదవ నెలల మండల మహాసభ

సన్మానసంఘాధ్యక్షులు గారు మాకలపాటి రామిరెడ్డి గారి స్వాగతం వినా సమాధి

అల్లూరు (స్వకీయ విలేజ్)

సోదర ప్రతినిధులారా! మహాశయలారా! సోదరినలులారా! గత వత్సరము నాకులవెల్లూరులో జరిగిన మండల మహాసభలో ఆహ్వానము మేరకు ఈ సభ మేసలలో జరిగినది.

గాంధీ మహాత్ముడు.

గత మండల సభకు తరువాత మహాత్ము నాదేశమున దేశమునందు జరిగిన మహాప్రభుత్వమును, తద్వారా ప్రజలలో కలిగిన ప్రభోధమును అంతరించుకొనినది.

ఈ సంవత్సరము దేశమునకు కలిగిన గొప్ప విపత్తులలో ముఖ్యమైనది, మహాత్ముని స్వంత మని చెప్పవచ్చును.

శాసనసభలు

ప్రస్తుత సమయమున దేశమునంతయు కలవరపడుచున్న ముఖ్యవిషయము శాసనసభా ప్రవేశముగా తీర్చిది

దేశనాయకులలో ప్రముఖులగువారిలో చాలమంది శత్రు పొందినవారగుటచే శాసనసభలలోనికి వెళ్లుటకు చట్టము నను

నిర్మాణకార్యక్రమము

ఈ స్వరాజ్యమహోద్యమమునందు దేశముయొక్క ముక్తి ముఖ్యముగా మహాత్ముడు చూపించుచు నిర్మాణకార్యక్రమము

గతవత్సరములో నిర్మాణకార్యక్రమము అతిశక్తితోను ఉత్సాహముతోను జరుపబడియుండెనుగతి తెలిసియున్నది.

విశేషప్రయత్నములు జరుపవలసియున్నవి. ప్రజలు వారిధర్మమును పూర్తిగా గుర్తెరింగి యందు యేలాటి లాభమును లేక

ఖద్దరు

నిర్మాణ కార్యక్రమములో ముఖ్యమైనవిషయము ఖద్దరు. స్వరాజ్యసంపాదన విశేషముగా దీనిమీదనే ఆధారపడి యు

ఖద్దరు పుష్పితి విషయమై మనజల్లూలో కాంగ్రెసు కమిటీలకల్ల నేమి యితరులకల్ల చేసి ప్రయత్నములు జరుగుచున్న

త్రాగుడు.

అదిలో మనమండలము ఈవిషయమున అద్వితీయమైనది నిలవినను మనలోని కొందరు సర్కారువారికి జంకియు స్వలా

శాంతము.

మహాత్ముడు ప్రపంచమునకు ముఖ్యముగా మన దేశము నకు వెల్లడించిన ఈసవన మార్గమును మన మెంతయోగినియో

నిర్మాణకార్యక్రమములో ముఖ్యముగా అస్పృశ్యత నివారణగుర్తి మీకు విశేషముగా చెప్పవలసిన అవసరమే

ఈనిర్మాణ కార్యక్రమమునందలి ఆసిన అంశములలోను మనవిధిని మనము నెరవేర్చినగాని దేశమునకు మోక్షప్రాప్తి

హిందీ.

దేశముయొక్క అన్యోన్యతను రాజకీయ వ్యావహారిక విషయములకును నొక దేశైకభాష అవసరమేకదా.

మహాశయలారా! నేను విశేషించి మీకు చెప్పవలసిన విషయములు యేమియులేవు. ప్రభులొక్క ఆస్థానియుల లక్ష్య

రంపవీతూరి

రాజమండ్రిలో ఒకసకీరును అరెస్టుచేసి వదిలుట మొదట రామరాజుగారినుకొని అరెస్టుచేసిరి

(స్వకీయ విలేజ్)

ఈనెల 28 వ తేదీని ఒక తురక సాధువును (సకీరును) మధ్యపు పితూరి నాకుడు డగు శ్రీరామరాజుగారిని భ్రమచేసి

వాతావరణ స్థితి

కెరేపాటి జనకశర్మచే నవంబరునెల 27-వ సోమవారము.

Table with 6 columns: Location, Wind, Rain, Clouds, etc. Rows include various weather stations and their readings.

ఆనము తురల మేఘావృంతై యున్నది. అర్ధగ్రహ మెప్పుడు నున్నది.

కడలలో 0.46, శ్రీమద్రామలో 1.30, కడలూరులో 1.38, నెల్లూరులో 0.18, వెల్లూరులో 0.17, నేలం 0.15,

ఈ త్రైమున కొన్ని చిరుతలు కడవచ్చును. రాజధాని దక్షిణ తూర్పుభాగములందు వర్షము కరియుచునే యుండ

మద్రాసులో ఉరుము మెఘపులతో గుడుకొనిన తుపాను వీరెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు.

వాతావరణ కార్యజ్ఞుడు.

జంతుహింసా నివారణసంఘము. - సైన్యము

వారి యాదరణమున శత్రు బుధవారము సాయంత్రము 6.15 గంటలకు శ్రీ శ్రుత యస్. సి. రంగస్వామిఅయ్యగారుగారు

నిఖిల దార్శనిక జ్ఞానమును గల్గియుండుటతో పాటు శుద్ధా
దైత్యదైత్యుడై స్వ విశిష్టదైత్య అదైత్యదైత్య, పాశుపతాది
సాంప్రదాయములతో దర్శన శాస్త్రజ్ఞానమును సంపాదించిగొని
యుండగల యను. (3) మంత్రయోగ హఠయోగ లయయోగ
రాజయోగ సంహిత లును మంత్రమహావధి తంత్ర
సాంముఖ్యును. (4) విష్ణుగీత శంభుగీత అధీశగీత నారాయణగీత కక్తి
గీత దేవభాగవత శ్రీమద్భాగవత శివురాణి ఆదిత్యపురాణవిష్ణు
పురాణ గణేశపురాణ దురదయాసుత కక్తియామక ధీతయా
మళాయలము పార్వత్యములగా నుండును.

శ్రీ భారత ధర్మమహామండలివారు (జగత్ గంజ్, బెనారస్ సిటీ) మా శ్రీకింది లేఖను ప్రచురణార్థము పంపియున్నారు. శ్రుతజ్ఞతతో నంది కొని పఠింపించు చున్నాము. — సంపాదకరణము.

విశ్వేశ్వరస్వామిసాసనాన మగు ఈ కాశీ నగరమునందు భారత ధర్మము హరించుటకును పేరుగుల-భారతీయాధ్యపాతీయుల కర్మవ్రతములను గొప్ప ధర్మకళ-రాజకీయ నియమములతో స్థాపించుటకు యోచించెనుట అందఱు తెలిసిగోచినవిషయమే. ఆనభ్యుదయకాలము సోద్యుద్ధిబ్బములను యథాసమయమున నిర్వర్తింపుచు రక్షించుటయుచే నాదిత్యుఁడొకరి విరాజిల్లుచున్నది. ఈ సభ యొక్క ప్రారంభకాలములో ఆయా సంపాదకుల ద్వారా సమస్తమైన యుద్దేశ్యములను యథాసమయమున నిర్వర్తింపబడవలసిఁట్లు నిశ్చింతములైనవి. అం దొక్కటి భారతజాతి యముగను విద్యాపీఠములను పునరుద్ధరించుట, సమస్త వర్ణాశ్రమ ధర్మములను సంస్కృతి విస్తృతమును వాస్తవముగు సమన్వితిన సంపాదించుటకై ధార్మిక విశ్వవిద్యాలయము నొక దానిని నెలకొల్పుట లెదలెడి. ఇక మూడవది ఈ మహామండలి వారు ఆయా ప్రాంతములందలి మండలములను కాభాసభలను కేంద్రీకరించి, భారతజాతి యుద్దేశ్యములను సుశీఘ్రముగ శిష్యులగుటను ఏర్పడుట కొనాధి పరీక్షల నేర్పఱచి, అందఱు త్తీర్థులగువారిని తమిటి యోగ్యతాప్రమాణము చేతను రజక స్వర్ణకవచములచేతను సన్మానోపాధులు మున్నగువానిచేతను గాఢమిచ్చి ప్రోత్సహించుట. ఈ యుద్దేశ్యములు నెరవేరుటకై-శ్రీమహామండల కార్యసంపాదకులు-ధర్మాచార్యులు-కర్మరానియులు-దక్షిణ ప్రాంతీయ శిష్యులు-మున్నగువారితో గూడి భారతజాతి యుద్దేశ్య సమితివారి అనుమతి చొప్పున ఈ మహా మండల మంత్రి సభ వారాణసి విద్యాపీఠమున ఆనుపేఠతో నొక సమితిని స్థాపించినయది. ఈపిమ్మట భారత ర్షమయొక్క వివిధప్రాంతములందు పరిత్రాకేంద్ర సాసనములను స్థాపించి అయ్యోగియములందు పరీక్షల నెలకొల్పి నేయుచున్నది.

సంస్కృతబిరుద పరీక్షలు

(1) ఉపాధ్యక్షులపరిశు, (2) మహాపాధ్యక్షులపరిశు, (3) స్మార్తకర్మవికారదపరిశు, (4) శ్రౌతకర్మవికారదపరిశు, (5) ధర్మాచార్యులపరిశు, (6) ధర్మవేత్తలపరిశు, (7) రాష్ట్రభాషావికారదపరిశు--అని చిరుదములిచ్చు పరిశులున్నవి. ఇందులో 3,4 పాండిత్యపరిశులయును 5,6 గుర్యచార్య చిరుదపరిశులయును చిరఃపరిశులనీ భాషాపరిశులను పేరలూడి యున్నవి.

ఉపాధ్యాయునికు:—ఇంకొందరు శ్రేష్ఠ శ్రమలుండును. మొదటిది సాహిత్య వ్యాకరణ విషయములందును, రెండవది దృశకాస్త్రములందును (అనగా పద్ధత్యములందు) మూడవది గీతాశాస్త్ర ప్రామాణ్యములందును, నాల్గవది ధర్మకాస్త్రము లందును అయినవి గీతాపురాణ మీఠాసాశాస్త్రములందును నుండును.

మహాపాధ్వాశులేషః—ఇందు నయదుష్టము బం
డును. మొదటిపుత్రము ఉపాధ్వాశులేషీలోని విషయములందు
మూత్రమేగాక ఆర్షసాహిత్య వైదికసాహిత్య వైదికఫలదా
వైదికవ్యాకరణవిషయములందును, లెండదీది దర్శనశాస్త్రము
లందు—ఆనగా సభావ్యమువ్యాకు ప్రస్తావనసాహిత్య ప్రస్తావన
కాండైత్రయానుయాయ యగు విమానసాప్రస్తావనములందును,
మూడవది గీతోపనిషద్వాక్యానుబంధములందును, నాల్గవది ఊ
వింశతిసంహిత మనుసంహిత యాజ్ఞావల్క్య సంహితయున్న శు
భర్మశాస్త్రవిషయములందును, ఏడవది దేవీభాగవతము శాస్త్రార్థ
వివేక గోఖలసూత్రము ఆత్మీయన గృహ్యసూత్రము మహాభా
గము మున్నగు వానియందు నుండును.

సామ్య ర్థకర్మవికారదేవతాః—ఇందు దశకర్మపద్ధతి వ్రాసిన
వివేకము ప్రతిపాదయ్యాభిముఖ శాంతిమయ్యాభిముఖ దేశావ్యవ
హారిక దేవతా వ్రాసినప్రయోగము అహింసా కర్తవ్యము కర్మకర
దీపిక అనుగ్రంథముల సామ్యములైనానానాను. పుణ్యమునను
వ్యాకరణ సాహిత్యములతో సంబంధించిన సాధానా దేవతా
జనుగుడు.

శ్రాతశ్చ విభావతః పరిమే:—సహిత, దశపాక్షయః, పద్మత్రాతశ్చ సూరియః సోమయాగాది ప్రయోగముల ముద్ర సేవికపద్మత్రాతశ్చ మున్న గ్రంథములును శాస్త్రాల సాహిత్యగ్రంథములు నిందు కలసియుండుటగా నుండును.

అచార్య పరీక్ష:- అచార్య పరీక్ష నీయదలచుకొన
వారు ఈ క్రి.ది నియమములను పాటించవలెను. (1) శ్రావణ
శారదలలో గాని స్మార్తవిశ్వామిత్రలలో గాని యుత్తరముల మహా
పాధ్యాయపరీక్షయంద యుత్తర నాందియొంద వలయును. (2)

ఉపదేశక పరిశ్రా:—ధర్మకల్ప ద్రువము నవీశద్వైప్యలో ప్రవేశ భారతము - ప్రవేశ ద్వైప్యలో నవీశభారతము ధర్మచంద్రికాచార చంద్రికా యోగదర్శన భగవద్గీతా ఇతిహాస ఘోషాశోక పరాక్షిత్తద్వానిగ్రంథము. లిందు పాఠ్యములుగ నుండును.

రాష్ట్రాధిపతి వికారదశాంతిః— (1) భర్తృకల్పద్రుమము
అరుభద్రములు నవీనదృష్టితో ప్రవీణభారతము—ప్రవీణదృష్టితో
నవీనభారతము, గీతారహస్యము, దాసబోధ సంతీప్తమహాభార
తము. (2) పద్మసాహిత్యము. (3) గద్యసాహిత్యము (4) పద్య
గద్యసాహిత్యములు మున్నగునవి.

పరిశ్రా నియమములు:— పరిశ్రాస్థులు ఈక్రింది నియమముల పాటించ వలయును. (1) పరిశ్రులకు ప్రధాన కేంద్రస్థానము కాశీనగరము. ఇచ్చటనే నడుస్త ప్రశ్న పత్రములు నీయబడును. తక్కిన కేంద్రములలో వీరంపిస ప్రశ్న పత్రముల ద్వారానే పరిశ్ర జరుగును. (2) ఏటేట ఈపరిశ్ర చైత్రమాసమునందు జరుగును. (3) భారతభక్త మహామండలముయొక్క ప్రాంతమండలముల కాఫాసమితులు మున్నగువానిలో ప్రధానమిది యధికారము పొందినవోట్లు ఈపరిశ్ర నీయవచ్చును.

(4) భారతభర్య మహామండలివారి కాభాసమితి లేనివ
టులలో కేంద్రస్థాపనము చేయుటకు ఏర్పరుసభ్యులు కోరినవారి
అనుబంధకు ప్రధానపరిమత్తు అనుమతించును.

(ర) ప్రతి ప్రశ్న పుత్రమునకు నూకేసీమార్కు లంఘన
ప్రతి ప్రశ్న పుత్రమునకును నజనదిమార్కుల సంపాదించు
వారు సాధారణముగాదు త్రిపుల్గురురు, ఆరువదిమార్కు లొం
వారు ద్విత్వీయ కేజీలోను, డెబ్బదిమైదు నొండువారు ఉత్త
కేజీలోను కృతార్థులైనట్లు నిర్ణయింపబడుదురు.

సంసారదుఃఖమున ద్భ్రష్టరు బుద్ధి కాల్పుకొనుట

లాహూరు, २వంబక24:— పశ్చిమాత్రరైలు డ్రైగురు
బర్లిగారు బుధవారమునాడు సాయంత్రము కొంతమంది మిత్రు
లతో సంభాషించుచు, తరువాత రివాజులను దీని కాన్పు
కొనెను. కేళు ఎవమభుజమన దూరి పోయినది. తత్తవమే
యారెడు వాస్పతికి దీసికొని పోవడెను. ఆతడు ప్రమాదాన
యందున్నాడని తెలిసియెన్నది. కొన్ని సంసారులును లభించే నిట్టి
కృత్యములు నానదు పాల్పడెనని తలంపవచ్చుచున్నది.

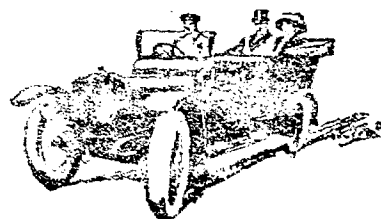
కూనూరులోని మైక్లిట్టబిన్వేలు యజమానులును ప్రొ
యిట్సు సెటిల్ మెంటునుండి రెండు ములక్కిందకు నీ డేజ్మునకు
వచ్చినట్టివారు కునూరుమ్యునిసిపల్ సంఘసభ్యులునునగు విలి
యం మలే విల్లె కారు అకస్మాత్తుగ చనిపోయిరి. వారియంత్ర
క్రియలు యథోచితరీతిని జరిగెను.

దురో ధనపరాభవము

(నాటకము) 0-10-0

మనస్సులు, గంగాబాయి, చిత్రభారతముల ప్రత్యేక ప్రయత్న ప్రకృతి పేటనుబ్బరావుచే రచింపబడినది. దేశంబున 15 వ తారీఖునకు వెలుగుదును. ఈలోగా అద్దక ఇచ్చినవారికి పి. వి. రమణయ్య అందునకొ, గుంటూరు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 మాపాయలు
కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా
తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లై సెన్సు
పొందగలరు. బస దొరకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilcauk Madras.

• అఖిలభారత నాయక మహాసభయొక్క శాలకు సమా
శేతము కలకత్తాలో జరుపుటను గూర్చి యాలోచించుటకై
క్రితవారము భారత గానమునం దభివ్యుత్థులవారి బహిరంగసభ
రామమోహన గ్రంథాలయము నందు జరిగెను. సభకు విచ్చేసిన
వారిలో ముఖ్యులు: గౌరవనీయులగు మహారాజాధిరాజు బహు
దురు ట్టెన్సన్ రాజగారు, మహారాజ తాకూర్ గారు, కృష్ణగిరి
మహారాజగారు, శోర్ మహారాజగారు, శర్ బేంద్రచంద్
సర్వాధికారిగారు శర్ అమృత్ లాల్ చౌదరిగారు, శోర్ మహార
మహారాజగారు, పి. యస్. తాకూరుగారు, ఆరణ్యచంద్రసింహ
గారు, గంగేశంద్రనాథ తాకూరుగారు, ఆర్. డి.
మెహతాగారు, రాయ్ యతీంద్ర చౌదరిగారు, సిద్ధేశ్వర
ఘోషగారు, యోగీ. క్రనాథ ముఖర్జీ గారు, జె. సి దత్తుగారు
హరేంద్రప్రసాద్, శిఖగారు, జగత్పీఠస్వామి ముఖర్జీగారు, హరిశ
చంద్ర రాయగారు, నురేంద్రనాథ సర్కారుగారు, భూపేంద్ర
కృష్ణఘోష్ గారు, మానవేంద్రనాథ కనుగారు, శుభేంద్ర కను
గారు, గణేశ్ మల్లిఖ గారు, రమేశ చంద్ర
బెన్జిగారు, బాబు తులసీరామసాగరి గారు, వివాయకలాల్
ఖస్వాగారు, పండిత సుందరలాల్ మిర్ గారు, పండిత విశ్వ
కేంద్రమిర్ గారు, హేమచంద్రసింహగారు.

మహారాజా తామూగారు బర్మాను మహారాజాధిరాజు
బహదూరు గారు గ్రహసాధితత్వము విహితమున యుగపాదించుచు
నిట్లు పవనసించిరి. అఖిల భారత గాయక
మహాసభయొక్క నాటకసమావేశమును కలకత్తాలో జరిపుటకు
తగు యోగ్యులుగా నించుటకై తామందరు సమావేశమైరి.
మహాసభ స్థాయిసంఘమువారు నాలన సమావేశమును కలకత్తా
లో జరిపింపబలిన దని విజ్ఞప్తి చేసికొని యుండిరి. భారత
గానముయొక్క అభివృద్ధిని కోరువారందరును తమకు వృద్ధులు
పూర్వకముగా తోడ్పడగల రను నమ్మికతో వారందులకు
సహృదించిరి. ఏ విషయమునైనను అభిప్రాయభేదము లుండ
వచ్చునుగాని గానము విషయమున నందరును యేక మనస్కులే.
ఏలనన సమైక్యన కర్తవ్యమే గానము. ఇదివఱలో గాయకసమైక్య
శనములందు కలకతల కల్లుచుండుటగదా గాదు. “స్రవసి” “ప
ఖ్యాజి” పద్ధతులవారు పోరాడుకొనుచుండిరి. భారత గానము
యొక్క అష్టరసములలోను పీఠరసమే కట్టకడపట విజృంభించు
చువచ్చెను. శాంతివంతమైన యిక్కాలముం దిట్టి వివేచితులు
పొసగకుండును గాక! గాయకులు దేశమునందన్ని పొట్ల నుండి
యు విచ్చేసి సభలంకరింతురనియు, సభసామరస్యముతో జరు
గు సనియు నమ్ముచున్నాము. పాశ్చాత్య గాయకులను విచ్చేసి
కరస్పర సమాధానము జరిపుట సంతోషజనకము. బర్మాను
సంస్థానము గాయకులను బ్రోత్సహించుటలోను, గాన కళను
బోషించుటలోను యెల్లప్పుడును గుఱవెనిగిజెందిది ఇప్పటి
సంస్థానాధీశుం డాఖ్యాతిని నిలబెట్టుటయే కాక తాను వనేక
కృతుల రచించెను.

సత్యోక్త మహారాజా గారు తీర్మానమును బలపఱచిరి.

గౌరవనీయులగు బర్హద్వాజ మహారాజాధిరాజ బహదూరుగారు భారతగానమునం దీర్ఘినిల బంగళమునందలి (ప్రీతి, పురుషులెల్లరును నభివృత్తును ప్రోత్సహము నిత్తురని నమ్మమున్నామనియు, సాహిత్యకళలపావనులగు జగత్ప్రఖ్యాతిగాంచిన వంశమున బుట్టిపట్టి బంగళా గవర్నరుగాని ఆహ్వాన సంఘమువారు రానింతరము నమ్ముచున్నామనియు నుద్దేశించి.

యోగింద్రుడనాచ ముఖ్య గారు బరోడా, ఢిల్లీ, వారణాసి-
యీ మూడు స్థలములందును జరిగిన శతసహస్రేశములవలన జరి-
గిన కార్యమును సంప్రచుముగ దెల్పిరి. శతమినుల జయప్రద
ముగా జరిగెను గాక యని శత్రుల హెచ్చరించిరి. శత యే
దైన నిర్మింపవలె ననియే, తూర్పు దేశములను ప్రాముఖ్యము
జపించిన కలకత్తా నగరమున శాస్త్ర సమ్యక్ మైట్రియు
(Scientific), నవీకరణములను మీదను గానకరమగు విద్య
గలపుటలై కేంద్ర గానకరాల నొకటి నిర్మించు బాగుండు
ననియు నూచించిరి.

అఖిలభారత గాయక సభయొక్క సాలన సమావేశము
కలకత్తాలో యీ శీతకాలమున జరుపుటకు లెకు నేర్పాట్లు
ఉన్నటు కొక సంగతు మేర్పడవలె నని తీర్మానింపబడెను.

ఈ విధమున వారు కార్యనిర్వాహకులుగా నెన్నుకొనబడిరి.
అధ్యక్షులు:—బర్మాను మహాలాసాధిర బా జహదురు
గారు.

ఉపాధ్యక్షులు:— డా॥ జి. పుటాపే ముఖ్య, ప. హీరాబా
తాకూరు, కృష్ణగిరి ప. హీరాబాగారు. సత్వోత్త ప. హీరాబా
గారు, డా॥ మౌర్యం గోయినాగారు.

అనంతకార్యదర్శులు:-సి. యస్. వామయగారు, బిరుగ
చంద్రసింహగారు, యోగీంద్రనాథ ముఖర్జీగారు.

జూ బు లు.

శ్రీ తిలక్ జాతీయవిద్యార్థిసభ, తెనాలి

శ్రీమంధూరు పున్నయ్య పార్లమెంటు పాఠశాల

ది 1-12-22 తేదీన తెనాలి తిలక్ జాతీయ విద్యార్థిసభ

యొక్క ప్రభుత్వ కార్యకర్తలను జరుగును. ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఆధ్యక్షత వహించెదరు. శ్రీమంధూరు పున్నయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. శ్రీమంధూరు పున్నయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. శ్రీమంధూరు పున్నయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

ఇటీకాల సూర్యనారాయణ, కార్యదర్శి.

గుంటూరు మండలాయుక్తేద యూనాని

వైద్యవిజ్ఞాన సమ్మేళనము

ఈ మండలమున నడుచుచున్న పురంబున నీ సమావేశమున జరుపుటకు నాలోచించుటకై నవంబరు 30 వ తేదీ గురువారము సాయంత్రము 3 గంటలకు శ్రీకృష్ణా పరమేశ్వరి ఆయుర్వేద భగ్న వైద్యశాల వైద్యవైద్యభిమాన కలెరు దయచేసి కార్యక్రమము నాలోచించెదరని కోరుచున్నాము.

ఆయుర్వేదవైద్య:—నారాయణ రామానుజాచార్యులు గుంటూరుజిల్లా కార్యదర్శి

శ్రీకృష్ణ భగ్నవైద్యశాల వైద్యుడు తెనాలి.

చిత్తూరు

హిందీ ప్రచారమునకై చిత్తూరునందు నొక కమిటీ స్థాపించబడియున్నది. ఆందులకు శ్రీయత సి. దొర స్వామిఅయ్యంగారు వారు సభాపతిగా, యజ్. కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు కార్యదర్శిగా నియమింపబడియున్నారు. వై.మి.సి. ప్రాథమిక పదుమడు నిర్వాహక సభ యొక్కటియు నియమింపబడియున్నది. అందుల క్రమములు శ్రీయత యం. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, సి. రాజగోపాలాచార్యులవారు, టి. యె. పద్మనాభయ్యగారు, ఈనది తిరుచు శ్రీయత రామానందశర్మగారు ఆధ్యక్షత లైయున్నారు. వీరు జేహడి ప్రాంతములోని కర్నూలు జిల్లా లో చేరిన రాజ్‌కోటా లాభా "పురాన్" అను గ్రామవాస్తవ్యులు, శ్రీకర్మగారి బుద్ధివంతత, ఉత్సాహము, బోధనాశక్తి ఉత్తేజాచార్యులు, సమర్థి యిట్టిని చెప్పవలసిగాదు. ప్రకృతము కమిటీ 50 మంది ప్రవచనము హిందీభాషావలంబము చేయుచున్నవారు.

ఆదిమరాంధ్రసోదరుల కొకకవిజ్ఞప్తి

మనభాగోనుల మనము బాగుగా చెలిసికొనుటకొరకు, అవి ప్రభుత్వమువారికి, ప్రజలకు, చెలియబడవలెనను ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక నొకటి మనము స్థాపించుకొనుట ముఖ్యమనము.

అట్టిది స్థాపించవలయుననే కలంపుతో నిడివరకే మీకు పోటీనల మూలముగాను, పత్రికలములముగాను, సంకలులన్నియు విరమముగా చెలియజేసియుంటిమి. ఇప్పుడాసం తులు మురలవాములు యనకనవనకలంబివాయుట మానితిని గాని యీయుద్దమాభివృద్ధియు మనస్సుజాతిసోదరులు, మహారాష్ట్ర, కోటకుండ రెడ్డిగారు రంగూన్) రు 45-4-0 లు రొట్టెలను ముప్పారాయుడుగారు (కోరంగి) రు 10-0-0 లు. పండు రెడ్డిగారు (కోరంగి) రు 5-0-0 లు. నూనెయతో బంసవిరాళములను కందనములతో నడుకొంటిమి.

ఈనరయగమున దేశస్వాంత్ర్యవాంఛ భేరి నాదము వలె దేశమెల్లడల, మారుమోగుచున్నది. దేశముతన విప్లవకర్తయ్యును! నేలకేర్చుచున్నది. స్వభావులవారు దమతమ యాస్తికత్వముకొరకు వెళ్ళిప్రజలత్వములు గల్పించుచున్నారు. మనము మనజన్మకామ్యములను సంపాదించుకొని దాస్యమునుండి, విముక్తి గావలయునని యుద్విగ్రహించుచున్నాము. ఇది మనకంతయుకుభిమానము. అందులకై తిగిరితిని కార్య మాలోచింపరలెనుగాక! గనక మన కార్యము సాధించుటకు మనము గా రెండువిధములగునవశ్యములు కావలసియున్నవి. ఒకటి సంఘసేవలు, రెండవది భనకచాయము. చాలవరకేకప్రదాంధ్రదేశములో మనస్సులమునుండి కొందరు యాతకులు సంఘసేవ చేయుటకై నడుచుకొంటున్నారని తెలిసి, బయలుదేరుచున్నార, ఇకబయలుదేరనున్నార. కాని, భనమువిషయములో, మనము నరుపేదల మస్తి సంకలి లోకవిదితమే! అయినప్పటికీ మనకు స్వయాంశవాయ మర్త్యకనము. స్వయంసహాయములముగా మనమెంతకార్యమునైనను అవలీలగా సాధించగల మని నాయనభరముకొలిది మీకు గట్టిగా నొకకి- కక్కానించుచున్నాను.

కనుక మనము ప్రతిగ్రామమునుండి (వార్షికాక్రమము) అనుపేరకొంతనిధి కనుబుచేసి నాభ్యముతో ముందుగా వార్తాపత్రికను "ఆదిమరాంధ్ర" నామముతో బ్రకటింపజేయుట కర్తవ్యము. కాబట్టి, ఈ భనకార్యమును మిరందము నేకగ్రీవముగా నామొంది మాకన్నివిధముల దోడ్పడుదురని ప్రార్థించుచున్నాము. మాకు కేంద్రస్థానము, రాజమండ్రి. విరాళములుగాని, చందాలుగాని పంపేవారు, కుముని ధర్మస్థు గారు (వార్షికాక్రమము) రాజమండ్రి అని పంపింపు మాకు చేరగలవు.

యన్నా కమలనాథం,

యానాం, గోదావరిజిల్లా

స్వాగత పత్రము

శ్రీ ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారికి

గోదావరీమండల జాతీయోపసంఘమువారు, కాకినాడ తాలూకా జాతీయోపసంఘమువారు, కాకినాడ శ్రీలబాతియోప సంఘమువారు, కాకినాడ భిలాపురు సంఘమువారు ఏకీభవించి తమకు మనఃపూర్వకమైన స్వాగతము నొసంగుచున్నారు.

ఆంధ్రరత్న! భారతమాతలుణము దీప్త సమకట్టి దేశ సేవచేయుచు ఈపురము దయచేసి మాకును ఈతాలూకా ప్రజలకును తరద్వలభిమును గలిగించి ఆనందమును, ఉత్సాహాశక్తిని కార్యమారత్వమును పెంపొందింప జేయుచున్నందులకు దమదమ శ్రీలక్ష్మీసమానరాలైన సాభాగ్యవతి తమ సతీమణిగాటిని ఈస.భువుకభ్యులమైన మేము మాస్వాగత సమస్కారములు చేయుచున్నాము.

అఖిలభారత దేశీయ మహాజనసభవారు అసహాయోద్ధమము ప్రారంభించిన నాటినుండి. సకలసౌఖ్యముల వీడి, ఆంధ్రదేశ పర్యటనము చేసి, ఆంధ్రులకు నూతనాదర్శముల బోధించి ఆంధ్రులయాత్మకత్తిని విప్లవభింపజేసి, స్వాగత్యాయము వికమత్వము చీరాల పేరాల పాటలనే దృష్టాంతముగఁ జూపించి, తమ రామదాసుబిరుదు సార్థకమగునటుల తత్సార్థయత వాగామృతధారలచే విదేశాధికారులఁ గూడ వెఱంగుపజేసి, తుదకు అధికారవర్తనవారి నిరంకుశత్వమునకు లోనై, ఒక సంకల్పము కీర్త్యవ్యజన్మస్థానముగఁ దపం బొనరింప విశేషించి ఆనంతయు శ్రమయనక తీక్షణమే దేశసేవకై కదలినపుడు తమ పితామహ! స్వర్గస్తురాలయ్యెగదా! అది యొక విచారముగ నెంతక దేశభక్తికి నధికముగ పురిల్లుబడి, దేశాభ్యుదయమునకై ప్రచారము గావించుచున్నందునకు తమ కనేక వృద్ధయాపూర్వక కందనములు.

తమకుఁ బోదునీడయై ఎన్ని యిడుమల కయిన నోర్చి, ద్రోవ మలంబించి, దేశకార్యధుర్యురాలై తాము వర్సనప్రతానస్తా: వరులైనపుడు గృహభర్తముల నిర్వృత్తియందు దమ ప్రావూర్తికై త్యాగస్వరూపిణి యగు భవానిని సదా ప్రార్థించి ప్రార్థించి, శ్రోత్రద్యాపనములకు తనయాభరణముల నన్నిటిని ఆ భవాని కర్పించిన తమ సతీమణి! మేముని నులించారమా? భారతదేశ నాగిరత్నములలో నొకరులై యున్న తమభర్తవత్తికి మాయాబ్జతా పూర్వక సమస్కారములు.

మీ యభయలను సర్వశక్తియందు దగు పరమేశ్వరుడు ఆహారాశోన్వేష్య కంతులముగ నాశ్వదించుగాక! శిష్యముగ స్వరాజ్యఫలము నొసంగు గాక!

గోదావరీమండల, కాకినాడ తాలూకా, కాకినాడ శ్రీల బాతీయోపసంఘసభ్యులు, కాకినాడ భిలాపురుసంఘ సభ్యులు.

వె.కటగిరిశిర్కా కాంగ్రెస్సంఘ కార్యదర్శిగారైన బాత్తేని రంగయ్యసాయుడుగారు డిసంబరు 14 ది కడలూరులో శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునుండి వెలుగడి 15 దిని వెంకటగిరికి వచ్చుచున్నారు. వారు 15 ది గూడూరుమార్గమున 3 ఘంటలబండికి కచ్చెదరు. —మాడభూషి రంగాచార్యులు.

ఇంద్రజాల మహా ద్రజాలము

(2112-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యొక్కవీహ ప్రభావము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతక్షేద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక రిమాసాలు విచిత్రసోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యు: మాయుమచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, దీనులతో సమాధియగుట, కరీముదేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేంక చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివలె రూ 4-0-0. త్వరపడు! డి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

నూతనరాట్నపు సందేశము

శ్రీయత, వానపాపల వీరాచారిగారు ఒక సంవత్సరముగా వ్యవప్రయాసములను పాటింపక ఏదీక్షబూని నూతన రాటుము సృష్టించి భారతీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రమైనటు ఆతిశయోక్తి కాదు.

ఈ గాడుమును ము. రా. అనరబల్, కూర్కా వెంటల రెడ్డి నాయుడుగారు మామండలమునకు కచ్చిత్వము వారికి స్వాంతప్రయము సమర్పించుసమయమున నానభయందు కదర్శింపబడి సభ్యుల యామోదమునకు పాత్రమైనది. అక్టోబరు 29-వ తేదీన సమాకారసమ్మేళనసంఘమున నీనూతన గాటుమును ప్రదర్శించినపుడు కథనా రామొంది ప్రతిగ్రామ మందున సహకారసంఘము వా తీరాటుమును కరివిగా దెప్పించి ప్రచారమునకు తేదగునని తీర్మానించిరి.

నవంబర్ 20 వ తేదీన యాంధ్రసాత్రికయందు "నూతన రాటుము" అని యొ: వ్యాసమును ప్రమరింపుచు దీని విషయమై సానికభిద్రు ప్రచారకసంఘమువారు వివరములను ప్రకటించి నూనని వ్రాయుటచేసెను, వీరాచారిగారికి రాట్నపు వివరములను తెలుపుచుని అనేకలు కోరుటచేతను యావిషయము క్రింది విధముగా వివరించెదను—

(1) రాటుము 1 1/2 అడుగు యెత్తును, 2 అడుగుల నిడివి యు గలిగి 4 అటలచక్రము నొకటి యున్నది. కడుగునకు మారుగా అస్తానమండలి వంతులు తీగ ననుర్పబడి విరాములు లేక తిరుగుచు దీనికి వైభాగమున దారము చుట్టుకొనుటకు (మినక) దారపు గోదామాయ్కరీలు) వంటి నొక నునువైన యిల్లిగొట్ట మునుప్పజినది.

(2) ఈ గొట్టమునకు కడుగుదారము నిండిన వెనుక వెద్రచక్రమునకు క్రింది భాగమున నుంచబడిన పిల్లచక్రమునకును, గొట్టము వెనుక పాద్యముందు నుండు చిన్నచక్రమునకును వడివార మురుగ్గి గొట్టమునకు గావించిన రెండవ గాడిని మరియొక కడిదారము తగిలించి నవ్వముగా ద్రిక్షమండిన కడికినదారము 2 నిమిషములలో బండి తిరుగుదునకు చుట్టుకొని నది యొ:డి యేర్పడుచుండును.

(3) దినమునకు 8 గంటలకాలము కడికిన 20 వ సంబర దారమును 20 తలములను 40 సంబర మూలను 4 గంటలకు (అనగా నందులో కగముదారమును) వడవచ్చును.

(4) ఈదినములను ప్రజలకు విశ్రులముగా తెలియుటకు రాటుమును బ్లాప చేయించి కత్రికాముఖమున సమస్తము కల్గిడి చేయునట్లు తీర్మానించి యున్నాను.

(5) లోకగురు డగు మహాత్మా గాంధీగారు భారతీయులకు భిద్రు మంత్రకరణ్యమే స్వరాజ్య సోపానమని బోధించుచే రాటుమునం దెట్టికత్తి యిమిడియుండుటయు భారతీ లిపుటిపుడు తమకాలమును రాటుపుసంకేతమున సమ్మేళనగావించి నూనగ్రభలను లైటు దీయుచున్నారనుటకు యీ నూతన రాటు మొక సద్విమర్శియిచ్చుచున్నది. దీనిని ప్రతికాంగేను సంఘమువారును సహకారసంఘమువారును దెప్పించి భారతజాతికి వినివిగా కందజేయుదురని ప్రార్థింపుచున్నాను. ఎడరన్ని రాటుములు కోరుదురో దానికి ఆర్థమై త్తమును ముందుగా అధ్యాస్మక్రింద బడియెడల మిగత సముచితలైలుద్యారావి. పి. చేయుదునని మనసోదగడగు వీరాచారిగారు నాతో చెప్పిచున్నారు. ఇచ్చట కన్దువులను నూతనముగా తయారు చేయుచుండుటచేత మొత్తము పంపిన 25 దినములకు రాటుమును అందజేయుదుననిమాదా చెప్పవచ్చును.

రాష్ట్రాటి సుబ్బదాసు

కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి, ధర్మవరము

పుటల 180 పుస్తకము ఉచితము ఆరోగ్యమును శాశ్వతశుఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి కరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్విధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మేమే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుడు. వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందన్, ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము. 26. బ్రాడ్వే, మద్రాసు

విజ్ఞప్తి

శ్రీయుత గాడేపల్లి ఆనంతరామమూర్తి గారు 20.11.22 వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమున "నూతన రాజ్యములు, (ఒక సలహా)" యను శీర్షిక క్రింద నొక వ్యాసము ప్రకటించుచు నున్న ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రమున గట్టి ప్రజల అభిప్రాయము జూపే డగు గాని అధ్యక్షులైన తన సాధనముల గమనింపబడుచు గాని లేక కనుగొనబడిన సాధనములను అభివృద్ధికి దెచ్చుటకు గాని తగినయైన యుత్సాహము గనుబొమయై దినియు, జనసామాన్యము పురాతన రాజ్యములపై కొంతకాలము నూలును వడికి యెక్కువ తయారు కావలయునని వినుగొందుచున్నారనియు దీనిని కనుగొని కొందఱు నూతన రాజ్యముల దయ్యాల చేసెడియుని ప్రకటించుటచే బ్రజలు బోలెడు బుద్ధి బోసి వానిని దెప్పించుకొని పని చేయ నని నిశ్చయయ్యెను అగుటయు నీ విధముగా ననేకులు మోసపోవుటయే గాక నవీనసాధనముల గమనింపి మనువారు ద్రోహమును సుసాధించుట కొకవిధమున బరిణమించిన దనియు, ఇందులకై కాంగ్రెసు సంఘములు మొట్టమొదట నట్టి నూతన రాజ్యముల దెప్పించి పరిశీలించి ప్రజలు వానిని దీనికొనవచ్చునని కమిషన్ చేసిన సంతయు లాభముగానుండు ననియు, ముగిసిన మును (ధర్మవరము) శ్రీయుత వానపాపాల వీరాచార్యులుగారిచే తయారు చేయబడిన రాజ్యమును పరిశీలించి ప్రచారమునకు చేయ యుననియు దెలియజేసిరి. మూర్తిగారి సలహా సంతయు (23వ) నీయును. వీరు నూచించినదిగా నూతన రాజ్యములు సరిగా పనిచేయకుండుట నిశ్చయమే. ఎందుకన, వానియందు సామాన్యజనుల దెలియనట్టి చక్రములక, డబ్బులక, ఖజానలక ఆస్పద్యముండుటచే వాటిని యెట్లుయెట్లు చలపని నడియను దెలియక దాని యుపయోగము లేకపోవును. ఇందుకుగాను బండు అండ్ కం పెనివారి రాజ్యమే ప్రమాణము. ఈ విషయమును 21-10-22 వ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి బ్రకటింపబడిన వ్యాసమునందు వివరములచి యుండును.

మూగ్రామనివాసులగు శ్రీయుత వానపాపాల వీరాచార్యులుగారిచే తయారుచేయబడిన రాజ్యమునందు ఆర్థముకాని పెట్టెని యేమియు లేదు. కంగరేషన్ కు ఖతయోగించు దారమును ఉండగా జుట్టు కొయ్యకలనే ఇట్టిది యుండును. దీనిని క్రొక్కను ముందుకు ఉత్కృతించి కొంతసేపు గడిగి యుండును. ఆ ఇట్టిది గొట్టమునకు మొదట గొరిచెను దారమును జుట్టి కంటి యందు గల వంకరలలో గుండ జాదారమును బయటికి లాగు కొని యెడమచేత బట్టుకొనిన యేమన కద్దానిని బంటించి పట్టు కొని మడిచేత చక్రమును ద్విపుడు నెడమచేతి పెనుకకు ముందు కలగి విడుచుచుండి దార మొక మోస్తరుగా దుబ్బులు లేక పరియైన పురితో కచ్చుచు ఇట్టిది గొట్టమునకు జుట్టుకొను చుండును. ఎంత మోటువారైనను దీనిని నులభముగా దెలిసికొన గలరు.

అక్టోబరు 29 వ తేదీన జరిగిన మండల సమావేశ సమేష్ట సమన రాజ్యమును ప్రకటించుచు నీ క్రింది తీర్మానము చేయబడితి.

"ధర్మవరమునివాసులగు శ్రీయుత వానపాపాల వీరాచార్యులచే నూతన ధర్మవర తయారుచేయబడిన రాజ్యము మిక్కిలి యుపయోగకరము గను, అభివృద్ధికరమును నుండుటచే క్రమియొక గ్రామమునందు యీ రాజ్యమును ప్రచారమునకు దెచ్చుటకు సమావేశసంఘములు ప్రయత్నించినచే నని యీ సభవారు కోరుచున్నారు."

పై ధర్మవరం దీ రాజ్యము ప్రవర్తింప బడుచుండు సమయమున బ్రహ్మశ్రీ గాడిచర్ల వారిశ్రీ శ్రీమద్రామమూర్తిగారి పరిశీలించి మిక్కిలి ప్రశంసించి వారు నూతన రాజ్యములపై వెలసెక్కువగా చేయుట యొకొందరికి ధారము అచార్యులు గారు మిక్కిలు సలహాసరించి రాజ్యము ఖరీదును రు. 5.00 మాత్రమే నిర్ణయించిరి. వీరాచార్యులుగారు కడ నీరలు. కనుక రాజ్యమును విరిగిదయ్యారు చేయించుటకు మూలధనములేదు. ఉండిన కొండబుద్ధి సున తనమునండి రాజ్యపునిర్మాణమునకై తేడేకధ్యానమున గూర్చుండి నెప్పించియున్నది రక్తకాస్తులైయున్నది. వీర రాజ్యమును అభివృద్ధిపఱచుట కీ గ్రామమున శ్రీమత్ గా ఘాపించబడిన కోఆపరేటివ్ నెతవారి క్రామిక సంఘము వారు కొంతసేపు సాయ పడబూసకొన్నారు. మదరాసుకు. పల్లి ఇట్టిది గొట్టముల చేయించుకొని కచ్చుటచే వీరాచార్యులుగారు సంసిద్ధులైయున్నారు. రాజ్యమున దెట్టి మోసమును లేదని నేను దృఢముగా చేసెయులకు విన్నవించుకొనుచున్నాడను. ఈ పరిశ్రమాభివృద్ధికి కంఠము ఎట్టుకొనియున్న ఖద్దర్ ప్రచారక సంఘాధ్యక్షులును ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధులు నగు బ్రహ్మశ్రీ కాళీవాసుని నాగేశ్వరి రావుగారు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులను, స్వరాష్ట్ర ప్రతినిధులను నగు బ్రహ్మశ్రీ టంగుటూరు ప్రకాశం గారును దక్షతీర్థ సమయమున ముగిసినవారు కొక పూట విచ్చేసి రాజ్యమును పరిశీలించి తమ యామోదమును తెల్పడించుచో చేసెయులకు సత్కృతము కలుగునని విన్నవించుచున్నాడను. మొత్తముగా కొన్ని రాజ్యములదయ్యాలచేయించు ధన మెక్కుడుగా కావలసియుండును గనుక రాజ్యమును వలయువారు రు. 8.00 లు ఆద్యున్న గావలసిన ఆచార్యులుగారు రాజ్యమును, నుమారు ఇగునదికొనాలలో కొరినవారల కందజేయగలరు.

తుంగుర్తి సంచితరావు

రావుసాహెబు గిడుగు వెంకట రామమూర్తిగారు

శ్రీయుత రావుసాహెబు గిడుగు వెంకటరామమూర్తి పంతులు, బి. ఎ. ఎల్. టి. గారి వచ్చిపూర్తి జహాత్సవము నవంబరు 19 తేదీన జరిగినది. అసాటి సాయంకాలమున శ్రీశ్రీ వ్యవలసం గ్రంథాలయమువారు రామమూర్తి పంతులుగారిని ఆభివంధించుటకు బ్రహ్మశ్రీ పార్వతి రామకృష్ణగారి యధ్యక్షత క్రింద గ్రంథాలయములో నొక సభ గావించిరి. అగ్రాసభాధిపతిగారు పంతులుగారి సుగుణములను, కార్యదీక్షను సముచితముగా నుపసంగించిరి ఎల్లాపంతుల జగన్నాథుడు పంతులు, బి. ఎ. ఎ. గారు తమకు పంతులుగారితో గల పరిచయమును వారివలన తా మొందిన లాభమును పంతులుగారి యోగ్యమన్న యాంధ్ర భాషావిశ్రమయను విపులముగా ముచ్చటించి రామ నూతనముగ రచించిన కొండలమండ దను గ్రంథమును పంతులుగారికి కృతిమొసంగిరి. పిమ్మట శ్రీయుత ఆసి పిండి తమ్మన్న పంతులు గారు రామమూర్తి పంతులుగారి యాదార్యమును వారిజోధనా క్రమమును గొనియాడి కప్పుకపు గలను పంతులుగారికి. సమర్పించిరి. బ్రహ్మశ్రీ బంతుపల్లి మల్లయ్య శాస్త్రిగారు బ్రహ్మశ్రీ వాసానారాయణ శాస్త్రిగారిచే రచించబడిన పద్యములను చదివిరి. శ్రీయుత ఆనంతపంతుల రావలింగస్వామిగారు వంచరత్నములను చదివిరి. పిమ్మట రామమూర్తి పంతులుగారు తమ స్వీయ చరిత్రమును క్లుప్తముగా జెప్పి ఆంధ్రభాష యిపుడొందున్న మాన్యమునానూతనముతో జెప్పి గ్రంథాలయము రిజిస్టరు కావసిన యెడల 6 వందల పుస్తకములున్ను, తమ వద్ద నున్న తాళపత్ర గ్రంథములన్నియు నిచ్చెదమని వాగ్దాన మొసంగిరి. సభ్యులకు తాంబూలము పన్నీ రొసగబడిన తరువాత కార్యదర్శి గ్రంథాలయము తిరపుక పంతులుగారికి, అగ్రాసభాధిపతిని సభ్యులకును గృతజ్ఞత దెలుప సభ్యుల సంపాదించిరి. సభారంభము నకు ముందు గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహక సభ్యులు రామమూర్తి పంతులుగారితో గలసి భాయాపటమును దీయించుకొనిరి.

చేపూరు సింహాచలము

కార్యదర్శి.

దివ్యోపధము

శిలాజతుర సాయనము ప్రతివారికి ప్రాణసమానమైనది.

రోగకారణములగు వాత-పితృ-కఫములను సమానావృత్తయం దుంచి ఎట్టి రోగియైనను ఏ కరుణ గల వారి కైనను రానివ్వకుండా నుఖముగ చిరకాలమునకును జీవించజేయును. రసరక్త-పుక్తాదిభాతులను శుభ్రపరిచి కృద్ధిజేయును. జహవనోజనిత సర్వరోగముల అతిశ్రుముగ బోగొట్టును. నేయే? జీవించియున్నందుకు ఏ రోగియైనను, నిరోగియైనను దీని నొక సారియైనను తప్పక పుచ్చుకొని తీరవలయును. వర్తక దాంధికపు మాటలు గాని, ప్రచురము గాని మాదికాదు. ఇండియాలో ఆనేకులు పుచ్చుకొని క్రకంకించి తిరిగి కోరుచున్నారు. మీరేల పుచ్చుకొనరు! మీరు మీ బంధు మిత్రులు కలిసి యిప్పుడే పుత్రము వ్రాసి శిలాజతుర సాయనము దెచ్చులు తెప్పించుకొని నేవించును. రోగిగరిసితులై చిరకాల నుఖ మనభవించెదరు. ఈ దీపంబు నెలాఖరునకు దెచ్చా రు 6-8.00 లు మాత్రము, పిమ్మట దెచ్చా ఖరీదు రు. 8.00 లు.

మా విలాసము: ఆయుర్వేద రత్న పండిత
బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్సు,
ఆయుర్వేదావధాలయము, బంపుర. గంగాం ఇండియా

బహుమానము
వైద్య విద్య
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో దొరుకును.
కావలసిన సారాంశం చేకవడి,
(3198) 27, చింతాకావరూడు, మదరాసు.

గోదావరి బుక్కు డిపో
రాజమండ్రి.

మా వద్ద వెలకు దొరకు గ్రంథములు
Just out అనసూయ Up to-date
అయి దంకముల క్రొత్తనాటకము

ఏ సతీరత్నము తన పాతివర్య నునీరతరాత్మకై (will power) చే, పగటిని రాత్రికి జేసి శుష్టిని గడగడ లాడించి, కృతని-తలక్రిందుకి జేసి-బ్రహ్మాండ మల్లకల్లాలముగ జేసి జైచిన్-ఏవారిమణి-రాత్రి కనగముగ జేసి భవాని-లక్ష్మి-సరస్వతులకు గర్వభంగము - కె పింబోయిన గ్రమార్థులకు శృంగభంగమును-సూర్యోదయకాల కారణమున వికలజీవోన్ముఖుడగు కాళిదాసు పుష్టివిరుని జేసి సూర్యోదయమును గావించి లోకమున కాంతి పతాకమును ప్రతిష్ఠించినవో అట్టిభారతసతీ తిలకలగు నునుతీ జీవితముక్కయై ఆననూయాదేవి చరిత్రములను శృంగుచుధురకై లిని రంగస్థలముల కనుకూల మగు యొక్కయై క్రొత్తపాస్య మట్టతో (Songs) చేర్చి ప్రచురింపబడినది.

గ్రంథకర్త:—శ్రీమతి గంగాధరరామ శాస్త్రిగారు
వెల రు. 0-12-0.

శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

నాటక రాజములు

పాదుకాపట్టాభిషేకము (పెక్కు నాటక సమాజములచే
ప్రదర్శించబడుచున్నది) క్రొత్త కూర్పు ... 1 4 6
సరస్వతి క్రొత్తనాటకము ... 1 0 0
పారంగధరనాటకము (క్రొత్తకూర్పు) ... 0 8 0
బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారి నాటకములు, నవలలు అన్నియు మావద్ద దొరుకును.
(త్ర్వరలో వెలువడ నున్న గ్రంథములు)
కన్న పువ్వు, పగటిమక్క, అశ్మరతురు పరివోధక, (detective) నవలలు (Plot) అశ్మరతురము.

కీచక వధ

చక్కని శృంగారసప్రధాన మగు నాటకము
ఇప్పుడే వెలువడినది. రు. 0-10-0.
ధరణికోట చరిత్ర నవలలు క్రాయములతో ప్రసిద్ధి గాంచిన శ్రీయుత భోగరాజు వారాయణమూర్తిగారి ప్రణీతము చదివితీరవలెను. రు. 1-4-0.
జాతక మర్మ భోధిని
జ్యోతిషము నేర్చుకొనువారి కత్యంతోపయుక్తము. బ్రహ్మశ్రీ కాలసాధభట్ట వేంకటరమణమూర్తి ప్రణీతము. రు. 1-4-0
కాలకమార్తాండము రెండవభాగము
ఆకర్షణ కంకటశాస్త్రి ప్రణీతము. రు. 2-0-0.

సరస్వతి వాచక పుస్తకములు

శ్రీ పార్వతి రామవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము
1-వ తరగతి 0-8-0, 2-వ తరగతి 0-8-0 3-వ తరగతి 0-4-0
4-వ తరగతి 0-5-0, 5-వ తరగతి 0-6-0, 6-వ తరగతి 0-7-0,
7, 8, తరగతులు అమ్ములో నున్నవి.
సరస్వతిగణితభోధిని: ఎలిమెంటరీ మ్యాథు విద్యార్థులకు అనేకవిధముల సహకారిగా నుండునట్లు అనేకయుక్తి లెక్కలతోను, లెక్కలతోను క్రొత్తపాస్త్రీజ వగైరా అనేక నూతనవిషయములతో ప్రయోగపడినది. Most up to date కుమారావ్యాకరణము: ఎలిమెంటరీ మ్యాథు విద్యార్థులకు మిక్కిలి ఉపయోగము వెల 0-2-0.
సోల్ ఏజంటు:

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,
ప్రాశ్రయటరు
గోదావరి బుక్కు డిపో, రాజమండ్రి.

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగకొనవలకు దేశము
కర్ణాటక లేదా పినికారితో తని లేదు.
ఎలమి, తిలమి, కచ్చు, అను మూడు విధముల కే X రో X మును మూడు పూటలలో ముచ్చును. శ్రీల దనుజు ప్యాకులకు మూడ ఇది కావలసినది.
(51) డబ్బీ 1 కే నెం 2-4-0
గంధర్వ ఫ్యాక్టరీ, రామసరం(గోదావరిజిల్లా.)

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andrapatrika Press, 6 & 7 T. N. Chetty Street, MADRAS.